

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор О.І.Проскура

14 06 2019

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА Київської гімназії східних мов №1

НА 2019-2020 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1-2 класи

Схвалено
на засіданні
педагогічної ради
(протокол № 6
від 14 червня 2019)

Освітня програма розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», за затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України (наказ № 268 від 21.03.2018) типовою освітньою програмою для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленою під керівництвом Савченко О.Я.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння здобувачами освіти предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються **внутрішньо-предметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

«Мовно-літературна»,
«Іншомовна»,
«Математична»,
«Природнича»,
«Соціальна і здоров'язбережувальна»,
«Громадянська та історична»,
«Технологічна»,
«Інформатична»,
«Мистецька»,
«Фізкультурна».

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується у 1 класі через інтегрований курс «Українська мова» (навчання грамоти), у 2 класі через предмети «Українська мова», «Читання».

Освітня галузь «Іншомовна» реалізується через окремі предмети «Східна мова» (китайська, японська, корейська, арабська, турецька, перська (фарсі), гінді) (Статут Київської гімназії східних мов №1 (25.11.2002 №2126) та «Англійська мова».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через інтегрований курс «Мистецтво».

Освітня галузь «Математика» реалізується через предмет «Математика».

Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична» реалізуються інтегрованим предметом «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Технології» у навчальному плані реалізується через предмет «Дизайн і технології».

Освітня галузь «Інформатична» у навчальному плані 2 класів реалізується через предмет «Інформатика».

Освітня галузь «Фізкультурна» у навчальному плані реалізується через навчальний предмет «Фізична культура». Частина навчального навантаження з фізичної культури (1 година на тиждень) використовуватися на вивчення окремого навчального предмету «Хореографія», що забезпечує рухову активність здобувачів освіти.

Години, передбачені для «Фізичної культури», «Хореографії» не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження здобувачів освіти.

Структура вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти
I. «Мовно-літературна» освітня галузь

Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.

Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду.

Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз.

II. «Іншомовна» освітня галузь

Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, критичне оцінювання інформації.

Розуміння прочитаних іншомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання.

Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

III. Математична освітня галузь

Дослідження ситуації і виокремлення проблем, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів.

Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій (планів) дій для розв'язання різноманітних задач.

Критичне оцінювання даних, процесу та результату розв'язання навчальних і практичних задач.

Застосування досвіду математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

IV. Природнича освітня галузь

Відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи.

Опрацювання та систематизація інформації природничого змісту, отриманої з доступних джерел, та представлення її у різних формах. Усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі.

Критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутим раніше і творче його використання для розв'язання проблем природничого характеру.

V. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь

Турбота про особисте здоров'я і безпеку, реагування на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного і тих, хто оточує. Визначення альтернатив, прогнозування наслідків, ухвалення рішень з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб.

Аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналіз і оцінка наслідків та ризиків.

Підприємливість та етична поведінка для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

VI. Громадянська та історична освітня галузь

Встановлення зв'язків між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснення значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат.

Орієнтація у знайомому соціальному середовищі, долучення до його розвитку, пояснення впливу природи та діяльності людей на нього.

Робота з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналіз змісту джерел, їх критична оцінка.

Узагальнення інформації з різних джерел, розповідь про минуле і сучасне.

Представлення суджень про відомі факти історії та історичних осіб, а також про події суспільного життя.

Усвідомлення почуття власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свобод, повага до прав і гідності інших осіб, протидія дискримінації та нерівному ставленню до особистості.

Усвідомлення себе громадянином України, аналіз культурно-історичних основ власної ідентичності, визнання цінності культурного розмаїття.

Дотримання принципів демократичного громадянства, активна участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади і держави.

VII. . Технологічна освітня галузь

Втілення творчого задуму в готовий виріб.

Турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто оточує.

Ефективне використання природних матеріалів, турбота про навколишній світ.

Практичне і творче застосування традиційних та сучасних ремесел.

VIII. Освітня галузь «Інформатична»

Доступ до інформації (знання де шукати і як отримувати інформацію);
опрацювання інформації;

перетворення інформації із однієї форми в іншу;

створення інформаційних моделей;

оцінки інформації за її властивостями.

IX. Мистецька освітня галузь

Художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва.

Пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва.

Пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

X. Фізкультурна освітня галузь

Заняття руховою активністю, фізичною культурою та спортом, демонстрація рухових умінь та навичок, використання їх у різних життєвих ситуаціях.

Вибір фізичних вправ для підвищення рівня фізичної підготовленості.

Дотримання правил безпечної і чесної гри, вміння боротися, вигравати і програвати.

Усвідомлення значення фізичних вправ для здоров'я, задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальна взаємодія.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 1-х класів складає 3220 годин/навчальний рік, 2-х класів складає 3500 годин/навчальний рік.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями з обов'язковими результатами навчання першого класу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі реалізуються паралельно та розкриваються через «Зміст навчання», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Теми/тези рубрики «Зміст навчання» не передбачають запам'ятовування здобувачами освіти визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку.

Здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи та форми уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Наскрізні лінії ключових компетентностей «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямовані на формування в здобувачів освіти здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 24 грудня 2012 року № 1477, педагогічний колектив гімназії здійснює дослідно-експериментальну роботу як експериментальний загальноосвітній навчальний заклад всеукраїнського рівня, за темою: «Реалізація інноваційної моделі розвитку культурно-мовних та морально-громадянських цінностей учнів» у 2012-2019 роках.

У рамках проведення Всеукраїнського експерименту передбачені додаткові години, для роботи у другій половині дня

Напрямки роботи	1-А,1-Б,1-В,1-Г класи	2-А,2-Б,2-В,2-Г класи
Філологічний		4

Інтелектуальний		2
Художньо-естетичний	4	1
Спортивно-оздоровчий	4	1
Всього годин	8	8

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128.

При визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти враховані санітарно-гігієнічні норми - нормативну тривалість уроків у 1-х класах 35 хвилин, у 2-х класах 40 хвилин.

Навчальний план зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- *кадрове забезпечення освітньої діяльності;*

Протягом 2019-2020 навчального року освітню діяльність у перших гімназії здійснюватимуть 17 педагогічних працівників, у других 15. З них класні керівники:

Категорія, звання	«Спеціаліст»	Спеціаліст «II категорії»	Спеціаліст «вищої категорії»	Спеціаліст «вищої категорії» з педагогічним званням «старший учитель»	Спеціаліст «вищої категорії» з педагогічним званням «учитель-методист»
1 класи			1	1	2
2 класи	1	1		1	1

- *навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;*

Здобувачі освіти 1-2 класів забезпечені підручниками, педагоги у своїй роботі використовують навчальні програми, підручники і навчально-методичні посібники, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», а також затверджені Інститутом модернізації змісту освіти МОН України, Інститутом післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

- *матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;*

Використовуватиметься 8 навчальних кабінетів, 8 роздягалень, 17 кабінетів іноземної мови, комп'ютерний клас, спортивна зала, зала хореографії, бібліотека, медичний пункт.

Кабінети іноземної мови обладнані аудіо/відеотехнікою.

Рекреації мають інформаційну завантаженість. Оновлюються стенди, виставки.

- *якість проведення навчальних занять;*
- *моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).*

Моніторингові дослідження, які і надалі будуть проводитися, займають не останнє місце в роботі гімназії. З метою глибокої перевірки якості знань та здійснення якості перевірки цих знань учителями в кінці року проводитиметься моніторинг якості знань здобувачів освіти з математики, української мови, східної мови, англійської мови.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- *оновлення методичної бази освітньої діяльності;*

Основними завданнями щодо оновлення методичної бази освітньої діяльності гімназії є модернізація системи науково-методичної роботи з педагогічними працівниками гімназії шляхом використання сучасних підходів щодо організації науково-методичної роботи; реалізація дослідно-експериментальної роботи; оновлення змісту і форм науково-методичної роботи з педагогічними кадрами гімназії шляхом активізації та здійснення інноваційної діяльності вчителя, впровадження нових педагогічних технологій, методик, інтерактивних форм і методів навчання дорослих.

- *контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;*

Адміністрація гімназії постійно здійснює та буде проводити контроль за виконанням навчальних планів та освітніх програм у 1-2 класах відповідно до плану роботи гімназії на рік, перспективного плану розвитку гімназії та плану внутрішнього контролю.

Ці питання регулярно розглядаються на засіданнях педагогічної ради гімназії, методичних кафедр, творчих груп тощо.

- *моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;*

Моніторинг стану сформованості освітнього середовища гімназії має на меті чіткий контроль розвитку освітнього середовища, в яке входять усі учасники освітнього процесу (здобувачі освіти, вчителі та батьки). У рамках дослідно-експериментальної роботи здійснюється моніторинг формування ціннісних орієнтацій, пріоритетів здобувачів освіти, ставлення батьків до експериментальної роботи в закладі освіти, оволодіння вчителями інструментарієм по формуванню культурно-мовних та морально-громадянських цінностей. Моніторинг освітнього середовища навчального закладу забезпечує оптимізацію взаємодії суб'єктів освітнього середовища на всіх рівнях. Перспективними є дослідження щодо збору діагностичної інформації (психологічного стану дитини/вчителя, ціннісні орієнтації, адаптація, емоційний клімат в класі/колективі) для зовнішнього та внутрішнього аналізу, а також соціально-педагогічний супровід дітей пільгових категорій.

- *створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.*

Підвищення фахового і кваліфікаційного рівня, методичної майстерності педагогічних працівників гімназії відбуваються завдяки системі методичної роботи в закладі освіти, навчанню на курсах підвищення кваліфікації, самоосвіті педагогічних працівників, відвідуванню педагогічними працівниками, за власним бажанням, заходів за межами навчального закладу.

Учителі східних мов підвищують свій рівень кваліфікації постійно самоосвітою та в культурно-освітніх центрах при посольствах країн Сходу, зокрема Інституті Конфуція (учителі китайської мови), при Корейському центрі (учителі корейської мови). Також учителі східних мов за підтримки посольств та консульств проходять стажування у країнах Сходу, де проходять додаткову мовну практику та занурюються у справжнє мовне середовище країн Сходу. Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Вчителі початкових класів успішно пройшли курси «Онлайн-курс для вчителів початкової школи» Міністерства освіти і науки України.

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

УКРАЇНСЬКА МОВА

210 годин на рік, з них 40 резервних, 6 годин на тиждень

Пояснювальна записка

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- виховання в здобувачів освіти позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, пізнавальних і літературно-творчих здібностей школярів;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;

- ознайомлення здобувачів освіти з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно»** спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія **«Читаємо»** передбачає формування в здобувачів освіти повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає формування в здобувачів освіти умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовні явища»** спрямована на дослідження здобувачами освіти мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Змістові лінії реалізуються у 1 класі через інтегрований курс «Українська мова» (навчання грамоти).

Процес навчання грамоти в 1 класі поділяється на 3 періоди: добукварний, букварний і післябукварний. Добукварний період – 4 тижні, букварний – 27 тижнів, післябукварний – 4 тижні.

Залежно від попередньої підготовки здобувачів освіти, учитель може самостійно визначати тривалість кожного з періодів навчання грамоти, беручи до уваги обов'язкове забезпечення завдань кожного періоду.

У **добукварний період** необхідно:

- розвивати усне мовлення першокласників (уміння слухати-розуміти усні висловлювання, говорити);
- формувати елементарні аналітико-синтетичні вміння у роботі над текстом, реченням, словом, звуками мовлення;
- готувати здобувачів освіти до письма.

Протягом **букварного періоду** першокласники оволодівають початковими вміннями читати за букварем, писати в зошитах з друкованою основою і в зошитах із сіткою для 1 класу. Крім цього, продовжується робота з розвитку усного мовлення.

Післябукварний період призначений для вдосконалення уміння читати, писати, робити елементарні аналітико-синтетичні операції з одиницями різних мовних рівнів, для розвитку усного мовлення, виконання завдань і вправ з читання і письма за підручником (навчальним посібником), який готує здобувачів освіти до вивчення в 2 класі окремих курсів – «Української мови» і «Літературного читання».

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно» (протягом року)	
<p>з увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>доречно реагує</i> на них; <i>виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; <i>слухає</i> й <i>розуміє</i> коротке монологічне висловлення;</p> <p><i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого (<i>хто? що? де? коли? як?</i>); <i>розповідає</i>, про що мовиться в тексті, який прослуховувався;</p> <p><i>ділиться</i> своїми почуттями та емоціями від почутого; <i>розповідає</i>, що зацікавило в усному повідомленні;</p> <p><i>відтворює</i> по ролях (з здобувачами освіти або вчителем) діалог із прослуханих казок, розповідей; <i>вступає</i> в діалог на теми, які викликають зацікавлення;</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p> <p>Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p>

<p><i>самостійно формулює</i> репліки (запитання) до співрозмовника за змістом попередньо підготовленої короткої бесіди на добре знайому тему;</p> <p><i>уважно слухає</i> співрозмовника й <i>адекватно відповідає</i> на його запитання;</p> <p><i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням);</p> <p><i>дотримується</i> правил спілкування з людьми різного віку;</p> <p><i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо);</p> <p><i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування;</p> <p><i>повторює</i> услід за вчителем зразок зв'язного висловлення (обсягом 2-3 речення) зі збереженням його змісту та інтонаційних особливостей;</p> <p><i>переказує</i> знайому казку, короткий прослуханий текст з опорою на подані малюнки, словосполучення, запитання, план;</p> <p><i>самостійно будує</i> коротке зв'язне висловлення за поданим початком, малюнком (ілюстрацією, серією малюнків), на основі прослуханого тексту або випадку з життя</p>	<p>Створення усних монологічних висловлень</p>
<p>Змістова лінія «Читаємо» (протягом року)</p>	
<p><i>читає вголос</i> доступні тексти переважно цілими словами (окремі слова ускладненої структури – складами);</p> <p><i>виявляє</i> у процесі читання <i>розуміння</i> значень більшості слів, <i>звертає увагу</i> на незнайомі слова, запитує у дорослих їх значення;</p> <p><i>правильно інтонує</i> речення, у кінці яких стоять різні розділові знаки (після попередньої підготовки);</p> <p><i>читає і називає</i> нескладні за змістом і формою фольклорні та літературні тексти (загадка, лічилка, казка, вірш, оповідання);</p> <p><i>виділяє</i> в структурі тексту заголовки;</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення художніх текстів.</p>

<p><i>пояснює зв'язок заголовка та ілюстрацій зі змістом твору (у прозорих випадках); виявляє розуміння фактичного змісту невеликих за обсягом і нескладних текстів: пояснює, яка подія відбулася, називає персонажів твору, відповідає на запитання за змістом прочитаного;</i></p> <p><i>пояснює, якими словами в тексті автор описує характер героя, його зовнішність, передає красу природи і т. ін.(з допомогою вчителя);</i></p> <p><i>переказує близько до змісту прочитаний твір чи окремі його епізоди з опорою на ілюстрації, запитання вчителя;</i></p> <p><i>висловлює власне ставлення до прочитаного: хороший / поганий вчинок, хто сподобався / не сподобався в творі, які епізоди найбільше запам'яталися, вразили;</i></p> <p><i>читає по ролях діалоги з казок, оповідань, віршів (після попередньої підготовки);</i></p> <p><i>має уявлення про найважливіші джерела інформації: дитячі книжки, журнали, енциклопедії, телебачення, бібліотека, Інтернет;</i></p> <p><i>розрізняє вербальну і візуальну інформації в тексті;</i></p> <p><i>знаходить за завданням учителя потрібну візуальну інформацію в дитячій книжці, дитячому журналі, пояснює її зміст;</i></p> <p><i>знаходить і називає елементи дитячої книжки (прізвище автора, заголовки, ілюстрації), спираючись на них, висловлює здогад, про що може розповідатися в книжці (творі);</i></p> <p><i>розрізняє дитячі книжки казок, оповідань, віршів у виданнях з чітко вираженим поліграфічним оформленням (ілюстраціями, заголовком, графічним представленням тексту);</i></p> <p><i>дотримується правил збереження книжки та гігієни читання (під керівництвом дорослого);</i></p>	<p>Аналіз та інтерпретація змісту тексту.</p> <p>Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.</p> <p>Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації.</p> <p>Робота з дитячою книжкою.</p>
---	--

<p><i>пояснює</i> свої читацькі вподобання (яким темам надає перевагу); <i>відповідає</i> на запитання, про що (про кого) любить читати; <i>називає</i> своїх улюблених літературних героїв</p>	<p>Орієнтовний зміст літературного матеріалу: <i>дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності:</i> – твори усної народної творчості (казки, лічилки, загадки, скоромовки, пісеньки та ін.), – доступні віку художні твори відомих письменників України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей: літературні казки, оповідання, вірші, комікси; – науково-художні дитячі тексти; – дитяча періодика; <i>теми дитячого читання:</i> про Батьківщину, сім'ю, живу й неживу природу, дітей, шкільне життя, дружбу, пригоди, винаходи, фантастика та ін.</p>
<p>Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» (орієнтовно 74 години)</p>	
<p><i>називає і розбірливо пише</i> всі рукописні малі й великі літери українського алфавіту, дотримуючись графічних, технічних, гігієнічних вимог; <i>розрізняє</i> друковане і рукописне письмо; <i>списує</i> слова і речення з друкованого і рукописного тексту; <i>пише</i> під диктування слова, речення з 3-4 слів;</p> <p><i>добирає й записує</i> назву малюнка, заголовок до тексту (з допомогою вчителя); <i>складає й записує</i> речення за ілюстрацією, життєвою ситуацією (самостійно та з допомогою вчителя);</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p>

<p><i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт;</p> <p><i>перевіряє</i> написане;</p> <p><i>виявляє і виправляє</i> недоліки письма (графічні, орфографічні, пунктуаційні) самостійно чи з допомогою вчителя</p>	<p>Перевірка письмових робіт</p>
<p>Змістова лінія «Досліджуємо медіа» (орієнтовно 11 годин)</p>	
<p><i>сприймає</i> зміст і форму простих медіапродуктів (малюнки, світлини, комікси, дитячі журнали, мультфільми тощо), бере участь в їх обговоренні;</p> <p><i>бере участь</i> в обговоренні змісту і форми медіапродуктів;</p> <p><i>розповідає</i> про свої враження від прослуханих / переглянутих медіапродуктів</p>	<p>Робота з медіапродукцією</p>
<p>Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» (орієнтовно 11 годин)</p>	
<p><i>має уявлення</i> про мовні звуки;</p> <p><i>розрізняє</i> голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння;</p> <p><i>правильно вимовляє</i> тверді й м'які, дзвінкі й глухі приголосні звуки;</p> <p><i>відтворює</i> ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції);</p> <p><i>пояснює</i> зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків;</p> <p><i>має уявлення</i> про букви, <i>розрізняє</i> звуки і букви;</p> <p><i>позначає</i> мовні звуки буквами на письмі;</p> <p><i>правильно записує</i> слова, вимова й написання яких збігаються;</p> <p><i>правильно позначає</i> на письмі м'якість приголосних звуків;</p> <p><i>відтворює</i> алфавітні назви букв;</p> <p><i>має уявлення</i> про склад, <i>вимовляє</i> слова по складах;</p> <p><i>пояснює</i> співвідношення між звуками і буквами у складі, слові;</p> <p><i>поділяє на склади</i> слова під час переносу їх частин в інший рядок;</p> <p><i>має уявлення</i> про наголос, <i>визначає</i> на слух склад, який вимовляється з більшою силою голосу;</p>	<p>Дослідження мовних звуків, правильна їх вимова.</p> <p>Позначення звуків буквами.</p> <p>Вправляння у поділі слів на склади.</p> <p>Дослідження ролі наголосу в словах.</p>

<p><i>розрізняє</i> наголошений і ненаголошені склади в слові; <i>правильно наголошує</i> загальнозживані слова; <i>пояснює</i> залежність значення слова від зміни наголосу в ньому (в окремих випадках) ; <i>має уявлення</i> про номінативну функцію слова; <i>співвідносить</i> слово і зображення відповідного предмета, дії, ознаки, числа; <i>розрізняє</i> близькі й протилежні за значенням слова; <i>розпізнає</i> слова, які мають кілька значень; <i>доповнює</i> тематичні групи слів; <i>встановлює відповідність</i> між родовою і видовими назвами; <i>упізнає і розрізняє</i> слова – назви предметів, ознак, дій, чисел, службові слова (з допомогою вчителя); <i>ставить</i> до слів питання <i>хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?</i> (з допомогою вчителя); <i>має уявлення</i> про речення; <i>розпізнає</i> речення за графічними орієнтирами (велика буква на початку, розділовий знак у кінці); <i>визначає</i> кількість слів у реченні, яке складається з 1-4 слів; <i>інтонаційно правильно вимовляє</i> (читає) розповідні, питальні й окличні речення і відповідно <i>оформлює</i> їх на письмі (використовує відповідні розділові знаки); <i>дотримується</i> правила вживання великої літери на початку речення; <i>доповнює</i> речення 1-2 словами за змістом; <i>складає</i> речення за малюнком, з поданих слів, на задану тему; <i>має уявлення</i> про текст (практично відрізняє його від речення); <i>добирає</i> заголовок до тексту (з допомогою вчителя); <i>визначає</i> кількість речень у тексті (з 2-4 речень), <i>виявляє</i> їх межі за графічними орієнтирами</p>	<p>Спостереження за лексичним значенням слів.</p> <p>Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами.</p> <p>Дослідження і конструювання речень.</p> <p>Дослідження тексту.</p>
--	--

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно» (протягом року)	
<p>з увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>перепитує, доречно реагує</i> на них;</p> <p><i>виконує</i> сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань;</p> <p><i>сприймає</i> монологічне висловлення й <i>використовує</i> усну інформацію з конкретною метою;</p> <p><i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого і <i>ставить</i> запитання до усного повідомлення;</p> <p><i>відтворює</i> основний зміст усного повідомлення;</p> <p><i>вибирає</i> інформацію з почутого і <i>пояснює</i>, чому вона зацікавила, <i>обговорює</i> її з іншими особами;</p> <p><i>висловлює</i> своє ставлення до почутого: до подій, персонажів тексту;</p> <p><i>розповідає</i> про власні почуття, які викликав прослуханий текст;</p> <p><i>пояснює</i>, чому щось подобається, а щось ні;</p> <p><i>бере участь</i> у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів, <i>використовує</i> доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи;</p> <p><i>вступає</i> в діалог, <i>підтримує</i> й <i>ініціює</i> діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення;</p> <p><i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами);</p> <p><i>дотримується</i> правил спілкування;</p> <p><i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо);</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p> <p>Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p>

<p><i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування;</p> <p><i>усно переказує</i> текст з опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення);</p> <p><i>створює</i> власне висловлення за ілюстраціями;</p> <p><i>розповідає</i> про свої спостереження, враження, події з власного життя;</p> <p><i>впевнено висловлює</i> свої думки</p>	<p>Створення усних монологічних висловлень</p>
<p align="center">Змістова лінія «Читаємо» (протягом року)</p>	
<p><i>читає вголос</i> правильно, свідомо, плавно, цілими словами нескладні за змістом і формою тексти;</p> <p><i>виявляє початкові вміння</i> читати мовчки;</p> <p><i>пояснює</i> значення більшості слів, ужитих у прямому та переносному значеннях;</p> <p><i>знаходить у тексті</i> незнайомі слова, з'ясовує їх значення, користуючись виносками, тлумачним словником, а також через контекст (з допомогою вчителя);</p> <p><i>правильно інтонує</i> прості речення будь-якого виду;</p> <p><i>користується</i> найпростішими прийомами регулювання темпу читання, сили голосу, дихання залежно від змісту тексту (самостійно та за завданням учителя);</p> <p><i>самостійно читає, практично розрізняє</i> з опорою на найпростіші жанрові особливості тексти малих фольклорних форм, що опрацьовувалися під час навчання, а також літературних жанрів (казка, вірш, оповідання, уривки з повістей-казок), <i>правильно їх називає, визначає</i> емоційний настрій;</p> <p><i>самостійно читає та розрізняє</i> нехудожні тексти за відсутністю у їх змісті діалогів, яскравих образних висловів, наявністю наукових понять, фактів, історичних дат, передачі інформації;</p> <p><i>виділяє</i> в структурі художнього і нехудожнього текстів заголовки, ілюстрації, схеми, таблиці, <i>використовує</i> їх для</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.</p> <p>Аналіз та інтерпретація змісту текстів.</p>

прогнозування орієнтовного змісту тексту та кращого його розуміння;
виявляє розуміння фактичного змісту тексту та основних думок художніх і нехудожніх текстів (з допомогою вчителя);
пояснює, які, де, коли відбулися події;
визначає, правильно називає персонажів художнього твору, *виділяє* серед них головного;
перераховує цікаві факти, важливі ідеї в інформаційному тексті;
встановлює зв'язки між подіями, дійовими особами;
ставить запитання за фактичним змістом прочитаного з метою уточнення свого розуміння;
розпізнає, називає в тексті яскраві, образні слова, вислови, пояснює їх роль у творі (з допомогою вчителя);
передає зміст (детально або вибірково) твору чи окремих епізодів з дотриманням логіки викладу, а також з урахуванням структурних елементів тексту: зачину, основної частини, кінцівки;
пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює щодо них найпростіші оцінні судження; *обґрунтовує* свої висновки (з допомогою вчителя);

розповідає про свої загальні враження, почуття від прочитаного, (що саме сподобалося / не сподобалося, що було цікаво / нецікаво, що нового дізнався / дізналась), *підтверджує* свої думки фактами з тексту;
пов'язує зміст прочитаного зі своїми знаннями, попереднім читацьким, а також власним життєвим емоційно-чуттєвим досвідом;
передає власне ставлення до подій, вчинків персонажів через ілюстрування, декламацію, рольові ігри, інсценізацію твору чи окремих його епізодів (з використанням вербальних і невербальних засобів художньої виразності);

Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.

Робота з різними джерелами і видами інформації.

Робота з дитячою книжкою.

Орієнтовний зміст літературного матеріалу: *дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності*:
 – твори усної народної творчості, дитячий фольклор;
 – твори відомих письменників-класиків України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей;

імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, оповідань;

бере участь у колективному обговоренні прочитаного: зацікавлено й уважно слухає співрозмовників, толерантно ставиться до їхніх думок, пояснює своє розуміння дискусійних питань;

знає і називає найважливіші інформаційні ресурси: бібліотека, Інтернет, телебачення, дитячі газети, журнали, книжки, довідкові видання;

знаходить у нехудожніх і навчальних текстах відповіді на запитання, поставлені вчителем; здійснює пошук потрібної інформації у дитячих довідкових виданнях;

виявляє в тексті і пояснює зміст графічної інформації (таблиця, схема, емотикони тощо); аналізує одержану інформацію, звертається до дорослих (коли є сумнів) за підтвердженням її правдивості, достовірності;

застосовує одержану інформацію в навчальній діяльності та практичному досвіді; перетворює вербальну інформацію із суцільного тексту у візуальну (малюнок, кадри до мультфільму, таблиця, схема тощо);

розпочинає ознайомлення з новою дитячою книжкою з розглядання її структурних елементів: обкладинки, титульного аркуша, ілюстрацій, змісту (переліку)творів, правильно їх називає;

передбачає орієнтовний зміст твору, дитячої книжки за вказаними елементами;

розрізняє дитячі книжки за типом видання: книжка-твір, книжка-збірка, енциклопедія, дитячий журнал, словник;

добирає для читання дитячі книжки на відповідну тему: казки про тварин, пригоди, фантастика та ін.;

визначає мету свого читання (для проведення цікавого дозвілля, знаходження потрібної інформації та ін.), обирає, читає відповідні книжки, пояснює свій вибір;

– художня вітчизняна і зарубіжна література сучасних письменників:

казки, легенди, оповідання, вірші, повісті-казки, комікси;

– науково-пізнавальна література для дітей: книжки, енциклопедії, довідники;

– дитяча періодика;

теми дитячого читання:

про Батьківщину, сім'ю,

на героїко-патріотичну

тематику, про живу й

неживу природу, дітей,

дружбу, шкільне життя,

пригоди, фантастика,

дитячі детективи,

винаходи, відкриття,

сучасні технології та ін.

<p><i>перечитує</i> книжки, окремі їх епізоди для кращого розуміння змісту та вдосконалення навички читання;</p> <p><i>має уявлення</i> про жанри й теми дитячого читання;</p> <p><i>називає</i> твори, дитячі книжки, що сподобалися, <i>розповідає</i>, які епізоди справили найбільше враження;</p> <p><i>називає</i> кілька прізвищ авторів прочитаних творів;</p> <p><i>називає</i> державні символи України й окремі національні символи, традиції українського народу</p>	
<p>Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» (орієнтовно 74 години)</p>	
<p><i>пише</i> розбірливо, охайно з однаковим нахилом букв;</p> <p><i>дотримується</i> свідомо гігієнічних правил письма;</p> <p><i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт: <i>розташовує</i> самостійно заголовок у рядку, <i>дотримується</i> поля, правого і лівого краю сторінки, абзаців, <i>робить</i> акуратні виправлення;</p> <p><i>розташовує</i> слова й віршові строфи в колонку;</p> <p><i>записує</i> слова в таблицю;</p> <p><i>обмінюється</i> елементарними письмовими повідомленнями (записка, лист, вітальна листівка та ін.);</p> <p><i>обирає</i> для написання повідомлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо);</p> <p><i>відновлює</i> деформований текст з 3-4 речень;</p> <p><i>створює і записує</i> коротке зв'язне висловлення на добре відому та цікаву тему;</p> <p><i>перевіряє</i> (з допомогою вчителя), чи грамотно написаний власний текст;</p> <p><i>виправляє</i> орфографічні й пунктуаційні помилки на вивчені правила (самостійно і з допомогою вчителя);</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p> <p>Перевірка й редагування текстів</p>

<p>удосконалює текст із часто повторюваними словами шляхом заміни їх синонімами та займенниками (без уживання термінів)</p>	
<p align="center">Змістова лінія «Досліджуємо медіа» (орієнтовно 11 годин)</p>	
<p><i>сприймає й обговорює</i> прості медіапродукти; <i>обговорює</i> зміст і форму простих медіапродуктів, <i>розповідає</i>, про що в них ідеться;</p> <p><i>визначає</i>, кому і для чого призначений медіапродукт;</p> <p><i>пояснює</i> зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах;</p> <p><i>висловлює</i> свої думки і почуття з приводу прослуханих / переглянутих медіапродуктів (коміксів, дитячих журналів, реклами);</p> <p><i>створює</i> прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фотоколаж тощо) з допомогою інших осіб</p>	<p>Робота з медіапродукцією</p>
<p align="center">Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» (орієнтовно 11 годин)</p>	
<p><i>аналізує</i> звуко-буквений склад слова; <i>експериментує</i> зі словами: змінює, додає, вилучає один звук (букву), склад у словах так, щоб вийшло інше слово;</p> <p><i>правильно вимовляє</i> слова з дзвінками приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим;</p> <p><i>правильно вимовляє й записує</i> слова з апострофом;</p> <p><i>правильно наголошує</i> загальноживані слова; <i>експериментує</i> з наголосом: <i>порівнює і пояснює</i> значення слів, які відрізняються лише наголосом;</p> <p><i>ділить</i> слова на склади;</p> <p><i>переносить</i> слова з рядка в рядок складами; <i>не відриває</i> при переносі від слова склад, позначений однією буквою;</p> <p><i>правильно переносить</i> слова зі збігом приголосних, з літерами <i>ь, й</i>, буквосполученнями <i>дж, дз, йо, ьо</i>, апострофом;</p>	<p>Дослідження звуко-буквеного складу слів, правильна їх вимова і написання.</p> <p>Користування правилами переносу слів.</p>

правильно читає (напам'ять або із запису) український алфавіт;
розташовує 5-6 слів за алфавітом з орієнтацією на першу літеру;
користується алфавітом у роботі з навчальними словниками;
розпізнає слова, близькі і протилежні за значенням;
розрізняє пряме й переносне значення слів;
пояснює різні значення багатозначних слів (з допомогою вчителя);
розподіляє ряд слів на 2 групи за смисловою ознакою; *доповнює* кожну групу 2-3 словами;
доречно вживає слова різних лексичних груп у власному мовленні;

розрізняє слова, які відповідають на питання *хто? і що?;*
правильно вживає велику / малу літери у власних / загальних назвах;
змінює іменники за числами (один – багато);

впізнає слова, які відповідають на питання *який? яка? яке? які?* окремо та в реченнях, у тексті;
утворює словосполучення іменників з прикметниками;
добирає до відомого предмета відповідні ознаки;

впізнає слова-назви дій, *ставить* до них питання;
добирає влучно дієслова для висловлення власних думок;

розрізняє слова, які називають числа, *ставить* до них питання *скільки?;*
утворює словосполучення числівників з іменниками;

розрізняє слова, що називають предмети, ознаки, дії, числа, *ставить* до них питання;

Користування алфавітом.

Дослідження лексичного значення слова.
Використання лексичного багатства української мови у власному мовленні.

Дослідження ролі іменників у мовленні і використання їх у власних висловленнях.

Дослідження виражальних можливостей прикметників, використання їх з метою увиразнення мовлення.

Спостереження за роллю дієслів у мовленні і застосування їх у власних висловленнях.

Дослідження числівників і використання їх у мовленні.

Спостереження за словами, які служать для назви предметів, ознак, дій, чисел.

добирає самостійно 4-6 слів, які відповідають на питання *хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?*;
розподіляє слова на групи за значенням та питаннями (за частинами мови);

упізнає в реченні службові слова; *пише* їх окремо від інших слів;
пов'язує між собою слова за допомогою службових слів;

розпізнає речення за його основними ознаками;
пояснює роль різних видів речень для досягнення мети спілкування;
правильно відтворює інтонацію розповідних, питальних і спонукальних, окличних та неокличних речень;
використовує відповідні розділові знаки в кінці речень під час письма;
поширює речення словами за поданими питаннями;
складає і записує речення за малюнком, на задану тему;

розпізнає текст за основними ознаками;
розрізняє текст-розповідь і текст-опис та *пояснює* їх призначення;
добирає заголовок до тексту;
визначає в тексті зачин, основну частину, кінцівку;
знаходить у художніх текстах виражальні засоби мови, *пояснює* їх роль;
складає і записує невеликий текст (3-4 речення) за ілюстрацією, серією малюнків, про події з власного життя;
використовує займенники, прислівники, контекстні синоніми (без уживання термінів) для зв'язку речень у тексті та уникнення повторів;

перевіряє і вдосконалює власні тексти, усуваючи лексичні повтори

Дослідження значення в мовленні службових слів і використання їх для зв'язку слів у реченні.

Дослідження і конструювання речень.

Дослідження і складання текстів.

Удосконалення текстів

МАТЕМАТИЧНА ГАЛУЗЬ МАТЕМАТИКА

(140 годин на рік, з них 25 – резервних, 4 години на тиждень)

Пояснювальна записка

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування в здобувачів освіти розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення здобувачів освіти, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в здобувачів освіти здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань **початкового курсу математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Змістова лінія **«Числа, дії з числами. Величини»** охоплює вивчення у 1 класах питань нумерації цілих невід'ємних чисел у межах сотні; формування навичок виконання арифметичних дій додавання і віднімання, ознайомлення на практичній основі з вимірюванням величин; оперуванням величинами.

Змістова лінія **«Вирази, рівності, нерівності»** спрямована на формування в здобувачів освіти уявлень про математичні вирази – числові та зі змінною; рівності; числові нерівності та нерівності зі змінною; Ця змістова лінія є пропедевтичною до вивчення алгебраїчного матеріалу.

Змістова лінія **«Геометричні фігури»** націлена на розвиток в здобувачів освіти просторових уявлень; формування здатності розрізняти геометричні фігури за їх істотними ознаками; формування практичних умінь будувати, креслити, моделювати й конструювати геометричні фігури від руки та за допомогою простих креслярських інструментів. Ця змістова лінія має пропедевтичний характер.

Змістова лінія **«Робота з даними»** передбачає ознайомлення здобувачів освіти на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою.

Змістова лінія **«Математичні задачі і дослідження»** спрямована на формування в здобувачів освіти здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв'язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі сюжетних,

геометричних і практичних задач, а також у процесі виконання найпростіших навчальних досліджень.

До програми кожного класу подано **орієнтовний перелік** додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби здобувачів освіти. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Досвід математичної діяльності застосовується у вивченні інших предметів (освітніх галузей) шляхом використання здобувачами освіти математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності; організації та виконання міжпредметних навчальних проектів, міні-досліджень тощо.

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Числа, дії з числами. Величини (протягом року)	
<p><i>відтворює</i> послідовність чисел у межах сотні; <i>читає і записує</i> числа, <i>утворює</i> числа різними способами; <i>визначає</i> десятки й одиниці у складі двоцифрового числа; <i>порівнює</i> числа різними способами; <i>виконує</i> додавання та віднімання на основі нумерації чисел; <i>розуміє</i> сутність арифметичних дій додавання і віднімання; <i>прогнозує</i> результат додавання та віднімання; <i>володіє</i> навичками додавання і віднімання одноцифрових чисел у межах 10; <i>використовує</i> у мовленні назви компонентів та результатів арифметичних дій додавання і віднімання; <i>коментує</i> виконання обчислень; <i>знаходить</i> число, яке на кілька одиниць більше (менше) за дане; <i>розуміє</i> сутність різницевого порівняння чисел; <i>знаходить</i>, на скільки одне число більше або менше за інше; <i>користується</i> в обчисленнях переставним законом додавання; <i>встановлює</i> взаємозв'язок між діями додавання і віднімання, <i>використовує</i> його під час обчислень; <i>визначає</i> невідомий компонент дії додавання і <i>знаходить</i> його значення;</p>	<p>Числа 1 – 10. Число 0. Десяток. Числа 11 – 100.</p> <p>Арифметичні дії додавання і віднімання. Додавання і віднімання чисел у межах 10.</p> <p>Назви компонентів та результатів додавання і віднімання.</p> <p>Збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Різницеве порівняння.</p> <p>Переставний закон додавання. Взаємозв'язок між додаванням і відніманням.</p>

<p><i>вимірює і порівнює</i> величини: довжину, масу, місткість; <i>використовує</i> короткі позначення величин (сантиметр – см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг); місткості (літр – л); часу (година – год, доба, тиждень); <i>додає і віднімає</i> іменовані числа, подані в одних одиницях величини; <i>користується</i> інструментами й допоміжними засобами для вимірювання величин; <i>користується</i> годинником (у межах цілих годин) і календарем для відстеження подій у своєму житті, спостережень у природі тощо; <i>оперує</i> грошима в уявному (ігровому) процесі купівлі-продажу, <i>використовує</i> їх короткі позначення (гривня – грн, копійка – к.)</p>	<p>Знаходження невідомого доданка. Величини: довжина, маса, місткість, час. Гроші</p>
Вирази, рівності, нерівності (орієнтовно 26 годин)	
<p><i>читає і записує</i> математичні вирази: сума і різниця; <i>обчислює</i> значення виразів на 1 – 2 дії; <i>встановлює</i> відношення рівності й нерівності між числами й числовими виразами</p>	<p>Сума. Різниця. Вирази на 1 – 2 дії. Числові рівності і нерівності.</p>
Геометричні фігури (орієнтовно 15 годин)	
<p><i>розпізнає</i> геометричні фігури за істотними ознаками; <i>співвідносить</i> реальні об'єкти з моделями та зображеннями геометричних фігур; <i>моделює</i> геометричні фігури; <i>вимірює</i> довжину відрізка; <i>креслить</i> відрізки заданої довжини</p>	<p>Трикутник, чотирикутник, квадрат, круг. Точка, пряма, промінь, відрізок, ламана. Куб, куля, циліндр, конус, піраміда.</p>
Математичні задачі і дослідження (протягом року)	
<p><i>розв'язує</i> прості сюжетні задачі, які є моделями реальних ситуацій; <i>створює</i> допоміжну модель задачі різними способами; <i>оцінює</i> з допомогою вчителя правильність розв'язання задачі; <i>складає</i> прості сюжетні задачі; <i>виконує</i> елементарні дослідження математичних закономірностей з допомогою вчителя</p>	<p>Прості сюжетні, в тому числі компетентнісно-зорієнтовані задачі.</p> <p>Навчальні дослідження</p>
Робота з даними (протягом року)	

<p><i>читає</i> дані, вміщені на схематичному рисунку, в таблиці; <i>вносить</i> дані до схем; <i>користується</i> даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач і в практичних ситуаціях.</p>	<p>Виділення і впорядкування даних за певною ознакою.</p>
<p>Додаткові теми: Ознаки і властивості об'єктів. Спільні та відмінні ознаки, істотні ознаки. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою (узагальнення). Розбиття групи об'єктів на підгрупи за спільною ознакою (класифікація). Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд. Заміна більших одиниць величини меншими. Заміна менших одиниць величини більшими. Використовує співвідношення між одиницями величини при виконанні математичних та практичних завдань. Істинні та хибні (правильні і неправильні) висловлювання. Симетрія в геометричних фігурах. Коло. Моделювання змісту завдань за допомогою рисунків, графів, таблиць. Прості задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника. Задачі на знаходження суми трьох доданків. Задачі з логічним навантаженням. Лінійні діаграми, таблиці.</p>	

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Числа, дії з числами. Величини (протягом року)	
<p><i>відтворює</i> послідовність чисел у межах сотні; <i>читає</i> і <i>записує</i> числа, утворює числа різними способами; <i>порівнює</i> числа різними способами; <i>визначає</i> розрядний склад двоцифрового числа; <i>подає</i> числа у вигляді суми розрядних доданків; <i>виконує</i> додавання та віднімання на основі нумерації чисел; <i>володіє</i> навичками додавання і віднімання чисел у межах 100; <i>обчислює</i> усно зручним для себе способом; <i>прогнозує</i> результат додавання та віднімання; <i>перевіряє</i> правильність обчислень; <i>визначає</i> невідомий компонент дії віднімання і <i>знаходить</i> його значення; <i>коментує</i> виконання обчислень;</p>	<p>Нумерація чисел першої сотні</p> <p>Додавання і віднімання чисел у межах 100.</p>

<p><i>розуміє</i> сутність дій множення і ділення; <i>використовує</i> у мовленні назви компонентів та результатів дій множення і ділення; <i>використовує</i> в обчисленнях взаємозв'язок між множенням і діленням <i>використовує</i> в обчисленнях переставний закон множення, взаємозв'язок між множенням і діленням, правила множення і ділення з числами 1 і 0, ділення рівних чисел; <i>розуміє</i> неможливість ділення на нуль; <i>застосовує</i> в обчисленнях знання таблиць множення чисел 2 і 3 та відповідних випадків ділення; <i>обчислює</i> значення виразів, що містять інші табличні випадки множення і ділення, з опорою на таблиці; <i>прогнозує</i> результат множення і ділення, <i>перевіряє</i> правильність обчислень; <i>знаходить</i> число, яке у кілька разів більше (менше) за дане; <i>розуміє</i> сутність кратного порівняння чисел; <i>обчислює</i> результат кратного порівняння чисел; <i>визначає</i> невідомий компонент дій множення і ділення, <i>обчислює</i> його значення; <i>коментує</i> виконувані дії; <i>вимірює</i> і <i>порівнює</i> величини: довжину, масу, місткість, час, <i>використовує</i> їх короткі позначення (міліметр – мм, сантиметр – см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг, центнер – ц); місткості (літр – л); часу (хвилина – хв, година – год, доба, тиждень); <i>користується</i> інструментами для вимірювання величин; <i>користується</i> годинником і календарем для визначення часу та планування своєї діяльності, спостережень за явищами природи тощо; <i>оперує</i> грошима в уявному процесі купівлі-продажу та в практичній діяльності, <i>використовує</i> їх короткі позначення</p>	<p>Знаходження невідомого компонента дії віднімання</p> <p>Арифметичні дії множення і ділення. Назви компонентів та результатів множення і ділення. Взаємозв'язок між множенням і діленням.</p> <p>Переставний закон множення. Особливі випадки множення і ділення.</p> <p>Табличне множення і ділення.</p> <p>Збільшення або зменшення числа у кілька разів. Відношення кратного порівняння.</p> <p>Знаходження невідомого компонента дій множення і ділення</p> <p>Величини: довжина, маса, місткість, час.</p> <p>Гроші</p>
<p>Вирази, рівності, нерівності (орієнтовно 26 годин)</p>	

<p><i>записує</i> математичні твердження, подані в текстовій формі, з використанням математичних символів; <i>встановлює</i> відношення рівності й нерівності між числами й числовими виразами; <i>знаходить</i> значення числового виразу та буквеного виразу із заданим значенням букви; <i>встановлює</i> залежності між компонентами і результатом арифметично дії; <i>застосовує</i> правило порядку виконання дій у виразах без дужок та з дужками</p>	<p>Числові вирази. Буквені вирази. Числові рівності. Числові нерівності</p>
Геометричні фігури (орієнтовно 15 годин)	
<p><i>розпізнає</i> і <i>класифікує</i> геометричні фігури за істотними ознаками; <i>співвідносить</i> реальні об'єкти з моделями геометричних фігур; <i>називає</i> елементи геометричних фігур; <i>моделює</i> геометричні фігури; <i>креслить</i> відрізки заданої довжини; <i>будує</i> прямокутник (квадрат) на аркуші в клітинку; <i>розрізняє</i> круг і коло; <i>вимірює</i> сторони геометричних фігур; <i>обчислює</i> довжину ламаної, периметр многокутника</p>	<p>Геометричні фігури об'ємні та плоскі. Прямокутник. Квадрат. Круг. Коло.</p>
Математичні задачі і дослідження (протягом року)	
<p><i>розв'язує</i> прості і складені сюжетні задачі, у тому числі задачі з геометричним змістом; <i>створює</i> допоміжну модель задачі різними способами; <i>обирає</i> числові дані, необхідні і достатні для відповіді на запитання; <i>планує</i> розв'язування (розв'язання) сюжетної задачі; <i>створює</i> математичну модель задачі; <i>оцінює</i> з допомогою вчителя правильність розв'язку задачі; <i>шукає</i> різні способи розв'язування (розв'язання задачі); <i>складає</i> сюжетні задачі на одну і дві дії; <i>виконує</i> елементарні дослідження математичних закономірностей і залежностей з допомогою вчителя</p>	<p>Прості та складені сюжетні задачі, в тому числі геометричні, компетентнісно-зорієнтовані.</p> <p>Навчальні дослідження</p>
Робота з даними (протягом року)	

<p><i>виділяє</i> дані, вміщені в таблицях, графах, на схемах, лінійних діаграмах; <i>вносить</i> дані до таблиць; <i>визначає</i>, чи достатньо даних для розв'язання проблемної ситуації; <i>користується</i> даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач, в інших життєвих ситуаціях.</p>	<p>Виділення і впорядкування даних за певною ознакою</p>
<p>Додаткові теми: Раціональні способи додавання і віднімання (порозрядне додавання кількох чисел, прийом округлення кількох доданків тощо). Таблиця Піфагора. Подвійні числові нерівності. Рівняння з одним невідомим. Нестандартні задачі, які розв'язуються способом міркувань без виконання арифметичних дій; способом добору; процесуальні задачі; задачі на опрацювання даних, отриманих у процесі спостережень подій навколишнього світу (в житті суспільства, школи, природні явища). «Магічні фігури». Математичні ребуси. Моделювання описаної в задачі ситуації за допомогою графів або таблиць</p>	

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ПРИРОДНИЧА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

(105 годин на рік, з них 9 – резервних, 3 години на тиждень)

Пояснювальна записка

Зазначені освітні галузі реалізуються в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії здобувачів освіти. Для розв'язання здобувачами освіти практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність здобувачів освіти розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження,

обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження здобувачів освіти у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«**Людина**» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«**Людина серед людей**» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«**Людина в суспільстві**» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«**Людина і світ**» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«**Людина і природа**» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Програма дає змогу вчителю самостійно обирати, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості здобувачів освіти (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку). Особливого значення у дидактико-методичній організації навчання надається його зв'язку з життям, з практикою застосування здобутих уявлень, знань, навичок поведінки в життєвих ситуаціях. Обмеженість відповідного досвіду здобувачів освіти потребує постійного залучення й аналізу їхніх вражень, чуттєвої опори на результати дослідження об'єктів і явищ навколишнього світу.

Педагогічна стратегія, яка опиралась на наслідувальні механізми у розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, і передбачала пріоритетне використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, збагачується полісенсорним підходом, що зумовлює дослідницьку поведінку здобувачів освіти, сприйняття ними властивостей і якостей предметів і явищ природного і соціального оточення, спрямовуються у сферу пошукової діяльності.

Вчитель може створювати різні варіанти інтегрованої програми за таким алгоритмом:

- визначення цілей навчання;
- створення картки понять з інших предметів (асоціативної павутинки, курсів, галузей, які допоможуть досягти цілей);
- структурування програми за темами;
- вибір діяльності здобувачів освіти, яка забезпечить інтегроване навчання;
- розроблення показників досягнення очікуваних результатів.

Можливі засоби інтеграції в процесі реалізації програми «Я досліджую світ» передбачають включення здобувачів освіти в практику виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, як от:

- дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне – відмінне, до якого цілого воно належить);
- дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?);
- дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно – наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок-узагальнення).

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Людина (орієнтовно 15 годин)	
<p><i>усвідомлює</i> людину як частину природи і суспільства, її відмінності від інших живих істот; <i>розповідає</i> про себе, називає адресу проживання; <i>складає</i> словесний портрет «Який (яка) Я», «Чим відрізняюсь від інших», «Що я вмію», «Чого хочу навчитись»; <i>володіє</i> найпростішими гігієнічними навичками, навичками самообслуговування;</p>	<p>Людина – частина природи і суспільства. Пізнання себе, своїх можливостей; місце проживання, безпечна поведінка вдома і на вулиці. Органи чуття. Турбота про органи тіла, гігієнічні навички. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.</p>

<p><i>описує</i> можливі ризики для життя і здоров'я вдома, у школі, на вулиці; <i>розуміє</i> переваги акуратності, доброзичливості, чесності; <i>досліджує</i> свій організм</p>	
<p>Людина серед людей (орієнтовно 15 годин)</p>	
<p><i>цікавиться</i> минулим своєї сім'ї; <i>розрізняє</i> минуле, сучасне, майбутнє (було – є – буде); <i>знає</i> склад сім'ї, імена членів сім'ї, де працюють батьки, хто вони за професією; <i>знає</i>, хто працює в школі; <i>має</i> уявлення про свої обов'язки як школяра, правила поведінки на уроці, на перерві; <i>доречно вживає</i> слова етикету (вітання, прохання, прощання, звертання, подяки, вибачення); <i>доброзичливо спілкується</i> з іншими в спільній діяльності; <i>розрізняє</i> вчинки, дає їм оцінку з погляду моральності; <i>має</i> уявлення про необхідність доброзичливого і уважного ставлення до старших; <i>використовує</i> правила культурної поведінки в громадських місцях, що ґрунтуються на врахуванні інтересів інших</p>	<p>Сім'я, школа. Поведінка в сім'ї, школі, громадських місцях. Моральні норми. Навички співжиття і співпраці Стандарти поведінки в суспільстві. Поведінка в громадських місцях (транспорті, на вулиці, в храмі, в театрі, в бібліотеці). Моральні якості (доброзичливість, правдомовність, щирість, подільчивість). Спостереження в докiллi. Організація досліджень. Розв'язання ситуацій морального вибору.</p>
<p>Людина в суспільстві (орієнтовно 18 годин)</p>	
<p><i>знає</i> назву країни, її столицю; <i>має</i> уявлення про зміст символів держави (прапор, герб, гімн, українська мова), історичні пам'ятки свого краю; <i>виявляє</i> зв'язки між людьми в суспільстві (хто про кого дбає, значення праці людей для добробуту країни); <i>орієнтується</i> у найближчому просторі; <i>долучається</i> до корисних справ громади</p>	<p>Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання історії свого краю, символів держави. Спостереження в докiллi. Організація досліджень.</p>

Людина і світ (орієнтовно 12 годин)	
<p><i>має уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни; усвідомлює необхідність доброзичливого ставлення до інших країн та народів, цікавиться відповідною інформацією; наводить приклади виробів, які допомагають людині в побуті, приклади винаходів людства</i></p>	<p>Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів, які проживають в Україні та за її межами. Досліди, спостереження в природі. Рукотворні тіла, матеріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини.</p>
Людина і природа (орієнтовно 36 годин)	
<p><i>розпізнає тіла неживої і живої природи, рукотворні об'єкти; розуміє значення сонячного світла і тепла на Землі; має уявлення про повітря, воду, ґрунт, їх властивості, про різноманітність живих організмів, розповідає про добові та сезонні зміни в природі, усвідомлює причини їх повторюваності; групує об'єкти природи за однією ознакою; встановлює найпростіші взаємозв'язки в живій і неживій природі, між живими організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами та господарською діяльністю людей; розуміє цінність природи для життя людей, залежність якості життя людей від стану навколишнього середовища; обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити; досліджує об'єкти природи, використовуючи доступне обладнання (лупу, термометр, компас, лінійку тощо); використовує різні джерела для пошуку інформації про довкілля; розпізнає рукотворні тіла у найближчому оточенні;</i></p>	<p>Що належить до природи. Жива і нежива природа. Сонце і його вплив на живу і неживу природу. Спостереження за рослинами, тваринами, явищами природи та діяльністю людей у різні пори року. Дослідження властивостей тіл природи. Рукотворні тіла, матеріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини. Охорона і збереження природи.</p>

<p>називає матеріали (деревина, гума, папір, метал тощо), з яких виготовляють рукотворні тіла; <i>дотримується правил поведінки в природі, та пояснює їх іншим; бере посильну участь в природоохоронній діяльності</i></p>	
--	--

Тижні	Зміст		
<u>Тиждень 1: «Я — школяр»</u>	Навіщо мені ходити до школи?	Хто я? Хто мої однокласники? Що покласти в шкільний ранець?	Як мені безпечно дістатися до школи і повернути додому?
<u>Тиждень 2: «Мій/наш клас»</u>	Як знайти свою класну кімнату?	Як створити комфорт, безпеку і затишок у класі?	Як нам стати класною спільнотою?
<u>Тиждень 3: «Мої друзі»</u>	Хто такі друзі? / Яким має бути друг (подруга)? Як знайти друзів?	Чому нам цікаво разом?	Як зберегти дружбу?
<u>Тиждень 4: «Моє довкілля»</u>	Що мене оточує?	Які таємниці має шкільне подвір'я? Які рослини ростуть на шкільному подвір'ї? Кольори та звуки довкілля які вони?	Як поводитися в довкіллі, щоб не зашкодити собі і йому?
<u>Тиждень 5: «Осінь»</u>	Як впізнати осінь? Як живуть рослини восени?	Як живуть тварини восени?	Що нам дарує осінь?/ Чому осінь називають щедрою?
<u>Тиждень 6: «Я і моя батьківщина»</u>	Що таке Батьківщина?	Чому батьки і Батьківщина – схожі (споріднені) слова?	Якими рисами я маю володіти, щоб стати комусь захисником / захисницею?

<u>Тиждень 7: «Ми підприємливі — (осінній добродійний ярмарок)»</u>	Чи кожна людина може бути підприємливою?	Як знаходити ідеї та можливості?	Як здійснити задумане? Як отримати добрі результати? Осінній благодійний Ярмарок
<u>Тиждень 8: «Техніка, яка допомагає»</u>	Як техніка допомагає в побуті, і якою вона буде в майбутньому?	Як «потоваришувати» з технікою?	Яка роль роботів у житті людини?
<u>Тиждень 9: «Ігри»</u>	Які ігри бувають? Чому я люблю бавитися в різні ігри? У які ігри грали наші батьки? Ігри країн Сходу	Чому потрібні правила гри?	Чого навчає комп'ютерна гра?
<u>Тиждень 10: «Театр»</u>	Чому люди ходять до театру? Навіщо нам театр?	Хто найголовніший у театрі?	Як створити театр? Хто автор вистави? Ми творимо театр
<u>Тиждень 11: «Мода»</u>	Що означає бути модним? Як виявляти свою неповторність? Хто створює модний одяг?	Як змінюється мода?	Чому здоровим бути модно?.
<u>Тиждень 12: «Пригоди капелі»</u>	Де є вода в природі? Якою буває вода в природі? Як вона мандрує?	Навіщо потрібна вода? Що станеться, якщо її не буде?	Як берегти воду?
<u>Тиждень 13: «Зима»</u>	Які сюрпризи нам готує зима? Що відбувається з рослинами взимку?.	Як зимують тварини?/ «Чи кожна пташина у вирій на зиму літає?»	Як цікаво проводити час взимку?
<u>Тиждень 14: «Таємниці космосу»</u>	Що можна побачити в космосі? Чи може	Чи можливе на Землі життя без Сонця?	Як я уявляю інші планети?

	день «наздогнати» ніч?		
<u>Тиждень 15: «Подорожуємо в часі»</u>	Чи хотіли б ви подорожувати в часі і чому? Навіщо нам подорож у країну чисел та слів?	Чи можна помандрувати морем на шкірці апельсина, або чому апельсин не тоне?	Що знаємо і про що маємо довідатися для майбутніх подорожей?
<u>Тиждень 16: «Зимові свята»</u>	Чому свято є важливим? .	Які свята святкуються взимку в Україні та у світі, країнах Сходу?	Як підготуватися до свята? Чому під час свята нам краще бути разом? Хто забезпечує свято для інших?
<u>Тиждень 17: «Світ захоплень»</u>	Що мені подобається? Що я люблю?	Як знайти для себе нове захоплення?	Чи завжди захоплення приносять нам користь?
<u>Тиждень 18: «Я — мандрівник»</u>	Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?	Куди ми помандруємо? Подорож Україною, країнами Сходу (віртуальна подорож)	Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент. Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?
<u>Тиждень 19: «Ми — дослідники. Ми — винахідники»</u>	Хто такий дослідник? Як розвивати в собі вміння дослідника?	Як людина досліджує світ?	Чи можна бути винахідником у наш час? / Чи все вже на світі винайдено до нас? Лабораторія "Колоска". Спостерігай та досліджуй!

<u>Тиждень 20:</u> <u>«Спорт»</u>	Чому варто займатися фізкультурою чи спортом?	Які риси характеру розвиває спорт?	Чому Олімпійські ігри – особливі змагання?
<u>Тиждень 21:</u> « <u>Мої улюблені книжки</u> »	Чому варто читати книжки?	Як народилася книжка? . Як продовжити життя книжки? Для чого потрібна книжкова майстерня/лікарня?	Де живуть книжки? Яка найбільша домівка книг? Яка моя улюблена книжка?
<u>Тиждень 22:</u> <u>«Транспорт»</u>	Які є види транспорту?	Транспорт моєї місцевості. Як бути гарним пасажиром?	Для чого потрібні правила дорожнього руху?
<u>Тиждень 23:</u> <u>«Професії»</u>	Які бувають професії?	Ким працюють мої батьки?	Ким стати? Яку професію обрати?
<u>Тиждень 24:</u> « <u>Час/як керувати часом?</u> »	Чим вимірюють час?	Навіщо нам потрібно бути пунктуальними?	Як керувати часом?
<u>Тиждень 25:</u> <u>«Весна»</u>	Як приходять весна? .	Як прокидаються рослини?.	Як пташки знаходять дорогу додому?
<u>Тиждень 26:</u> <u>«Весняні свята. Великдень»</u>	Як святкують прихід весни?	Які традиції Великодня у моїй родині? Що кладемо у великодній кошик?	Про що розповідає писанка?
<u>Тиждень 27:</u> <u>«Навіщо їсти»</u>	Навіщо ми їмо?	Як визначити корисну і шкідливу їжу?	Як поводитися за столом під час споживання їжі?
<u>Тиждень 28:</u> « <u>Світ рослин</u> »	Чи є рослини живими?	Що спільного між усіма рослинами?	Чому людина не може жити без рослин?

<u>Тиждень 29: «Світ тварин»</u>	Хто такі тварини?	Як живуть свійські і дикі тварини?	Чому треба берегти тварин?
<u>Тиждень 30: «Веселка»</u>	Як з'являється веселка?	Чому веселка різнокольорова?	Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?
<u>Тиждень 31: «Моя родина»</u>	Хто є в моїй сім'ї?	Моє родинне дерево	Хто і за що відповідає у моїй родині?
<u>Тиждень 32: «Ми-Українці. Ми-Європейці»</u>	Українці – хто ми?	Що ти розкажеш про Україну друзям з інших країн (Європи, країн Сходу)?	Що закодовано в українській вишиванці?

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Людина (орієнтовно 15 годин)	
<p><i>розповідає</i> про себе та інших, висловлює свої вподобання; <i>описує</i> себе, свій характер, захоплення, що відрізняють від інших; <i>розпізнає</i> та описує небезпеку вдома або в школі; <i>ухвалює</i> рішення щодо простих побутових ситуацій з користю для здоров'я і безпеки; <i>пояснює</i>, від чого залежить безпека на вулиці, вдома, у школі; <i>визначає</i> здорові та шкідливі звички, правила догляду за органами тіла; <i>досліджує</i> зміни, що відбуваються; <i>досліджує</i> позитивні і негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки; <i>досліджує</i> зміни, що відбуваються з людиною</p>	<p>Пізнання себе, своїх можливостей, здорова і безпечна поведінка. Частини тіла людини та їх функції. Турбота про здоров'я. Організація досліджень.</p>

Людина серед людей (орієнтовно 15 годин)	
<p><i>пояснює, що може робити в сім'ї, серед однолітків, в школі;</i> <i>дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших;</i> <i>доречно вживає слова чемності;</i> <i>надає допомогу, коли просять та звертаються по неї;</i> <i>висловлює оцінні судження щодо вчинку, події, явищ;</i> <i>добирає докази до своїх висновків;</i> <i>не порушує права інших дітей, виявляє і засуджує вчинки, які ображають або принижують інших;</i> <i>співпрацює в групах для досягнення спільних цілей</i></p>	<p>Стандарти поведінки в суспільстві. Моральні норми. Навички співжиття і співпраці.</p>
Людина в суспільстві (орієнтовно 18 годин)	
<p><i>розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них;</i> <i>розпитує і збирає інформацію про свій край і державу, історичні події, відомих осіб;</i> <i>розпитує старших про минуле, бере активну участь у спільних заходах державного значення;</i> <i>дотримується встановлених правил поведінки під час державних свят, класних, шкільних і громадських заходів</i></p>	<p>Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, і символів держави. Внесок українців у світові досягнення. Славетні українці. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.</p>
Людина і світ (орієнтовно 12 годин)	
<p><i>має уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни;</i> <i>усвідомлює необхідність толерантного ставлення до інших країн і народів, цікавиться відповідною інформацією;</i> <i>виявляє інтерес до інформації про інші країни і народи;</i></p>	<p>Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв. Внесок українців у світові досягнення. Історичні події. Видатні історичні постаті. Розв'язання ситуацій морального вибору.</p>

<p>на конкретних прикладах <i>доводить</i> важливість взаємозв'язків і взаємодії між країнами; <i>виявляє</i> доброзичливе ставлення до людей інших національностей, до їхніх культур і звичаїв</p>	
<p>Людина і природа (орієнтовно 36 годин)</p>	
<p><i>має</i> уявлення про форму Землі, вплив Сонця на сезонні явища в природі, причини змін пір року; <i>називає</i> пори року та відповідні їм місяці, явища в живій та неживій природі у різні пори року, умови вирощування рослин; <i>наводить приклади</i> зв'язку людини і природи; <i>розпізнає</i> зміни в живій та неживій природі; органи рослин; тварин різних груп; <i>розрізняє</i> форми земної поверхні; <i>класифікує</i> за певними ознаками рослини і тварин своєї місцевості, тіла неживої природи; <i>визначає мету</i> дослідження, <i>обирає</i> послідовність дій і обладнання для його виконання; <i>виконує дослідницькі завдання</i>: досліджує властивості повітря, води, ґрунту, гірські породи, рослини своєї місцевості; вимірює температуру повітря, води; спостерігає за тваринами, добовими і сезонними змінами у природі; визначає суттєві ознаки об'єктів неживої та живої природи на основі проведених досліджень; <i>фіксує результати</i> досліджень доступними способами і <i>робить висновки</i>;</p>	<p>Повітря. Вода. Водойми рідного краю. Форми земної поверхні. Гірські породи. Ґрунт, його властивості і значення. Будова і різноманітність рослин. Умови вирощування рослин. Тварини дикі та свійські. Спостереження за тваринами. Земля та її форма. Обертання Землі. Рік. Місяць. Доба. Вплив Сонця на сезонні явища в природі Пори року та їх ознаки. Особливості життя рослин та тварин у різні пори року. Спостереження за добовими і сезонним змінами у природі. Охорона природи. Зв'язок людини і природи. Червона книга України. Рукотворні тіла та матеріали, їх властивості. Використання рукотворних матеріалів у побуті. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини.</p>

<p><i>дізнається про природу, використовуючи різні джерела інформації;</i></p> <p><i>застосовує знання про природу в навчальних і життєвих ситуаціях;</i></p> <p><i>наводить приклади виробів, які допомагають людині у побуті;</i></p> <p><i>розповідає про використання матеріалів на основі їх властивостей;</i></p> <p><i>знаходить інформацію про найважливіші винаходи людства, використовуючи різноманітні джерела;</i></p> <p><i>робить висновок: природа потребує охорони;</i></p> <p><i>бере посильну участь в природоохоронній діяльності.</i></p>	
---	--

**ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
ДИЗАЙН І ТЕХНОЛОГІЇ
(35 годин на рік, з них 7 – резервних, 1 година на тиждень)
Пояснювальна записка**

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв’язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-прикладному мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок застосовувати традиційні та сучасні технології, раціонально використовувати матеріали;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Змістова лінія «**Інформаційно-комунікаційне середовище**» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробках; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими; дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання елементарних графічних зображень; конструювання виробів з готових деталей.

Змістова лінія «**Середовище проектування**» спрямована на реалізацію творчого потенціалу здобувачів освіти, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; дизайнерське проектування – моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями..

Змістова лінія «**Середовище техніки і технологій**» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «**Середовище соціалізації**» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проектно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність.

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст освіти
Інформаційно-комунікаційне середовище (орієнтовно 5 годин)	
<p><i>спостерігає</i> за природними об'єктами; <i>збирає</i> і <i>заготовляє</i> природні матеріали;</p> <p><i>дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять;</p> <p><i>організовує</i> робоче місце;</p> <p><i>виготовляє</i> поетапно вироби з природних матеріалів за зображеннями або творчим задумом з допомогою дорослих;</p>	<p>Природне середовище України. Природні матеріали рідного краю,</p> <p>Правила внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять. Організація робочого місця.</p> <p>Матеріали, інструменти та пристосування. Вироби з природних матеріалів.</p>

<p><i>розрізняє</i> вироби декоративно-прикладного мистецтва; <i>описує</i> приклади виробів з різних джерел інформації (підручник, фотографії, каталоги, посібники, Інтернет-ресурси, музеї, фільми, мультфільми та ін.); <i>називає</i> та <i>обговорює</i> матеріали, корисність та естетичну цінність різних виробів у групі; <i>розпізнає</i> матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробів візуально та на дотик; <i>пояснює</i> доцільність використання матеріалів вторинної переробки для збереження природних ресурсів (водоймищ, лісу, тварин, корисних копалин тощо); <i>розрізняє</i> основні креслярські інструменти, лінії, види графічних зображень; <i>читає</i> елементарні графічні зображення; <i>складає</i> пласкі та об'ємні геометричні форми, вироби з деталей конструкторів або інших готових елементів (архітектурні споруди, транспортні засоби, роботи та ін.) з допомогою дорослих, самостійно, в парі або в групі</p>	<p>Приклади виробів декоративно-прикладного мистецтва (витинанка, гончарство, ткацтво, різьблення, писанкарство, аплікація, вишивка та ін.).</p> <p>Види матеріалів (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солоне тісто, нитки, дріт, пластик та ін.).</p> <p>Елементи графічної грамоти. Види конструкторів, навчальних наборів (LEGO, мозаїка, конструктор із дерева, металу, магнітний, банчемс та ін.)</p>
<p>Середовище проектування (орієнтовно 8 годин)</p>	
<p><i>продукує</i> ідеї для вибору особисто привабливого об'єкта праці; <i>вибирає</i> обґрунтовано об'єкт праці із запропонованих з допомогою вчителя; <i>пояснює</i> функціональну та естетичну цінність обраного для проектування і виготовлення виробу; <i>розглядає</i> моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги); <i>здійснює</i> розмічання ліній на папері і картоні; <i>описує</i> усно модель спроектованого виробу; <i>пояснює</i> способи та види оздоблення власного виробу (стрічками, тасьмою, мереживом, лелітками, гудзиками, намистинами тощо); <i>добирає</i> матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробу, зокрема і вторинні (природні, штучні і синтетичні);</p>	<p>Виявлення проблеми. Обґрунтований вибір об'єкта праці для його проектування і виготовлення.</p> <p>Дизайнерське проектування – моделювання та конструювання, зокрема з використанням макетних матеріалів (картон, пінопласт та ін.).</p> <p>Графічні зображення для поетапного виготовлення</p>

<p><i>розрізняє</i> традиційні і сучасні технології виготовлення виробів (аплікація, ліплення, писанкарство, квілінг тощо); <i>читає</i> графічні зображення для поетапного виготовлення виробу з допомогою дорослих</p>	<p>виробу пласкої та об'ємної форми</p>
<p>Середовище техніки і технологій (орієнтовно 8 годин)</p>	
<p><i>працює</i> з ручними інструментами та пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів праці та норм санітарії; <i>виготовляє</i> поетапно корисний й естетичний виріб за визначеною послідовністю самостійно або з допомогою дорослих; <i>розмічає</i> деталі на матеріалі за допомогою шаблонів або трафаретів та <i>вирізує</i> їх; <i>розміщує</i> деталі виробу на площині; <i>застосовує</i> нероз'ємні з'єднання (склеювання, причіплювання /пластилін, глина/ та ін.); <i>оздоблює</i> деталі виробу із використанням традиційних та сучасних технологій; <i>раціонально</i> використовує матеріали (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солоне тісто, нитки, дрід, пластик та ін.), зокрема і вторинні з допомогою дорослих</p>	<p>Ручні інструменти та пристосування, органайзери. Виготовлення виробу за інструкційними картками з графічними зображеннями. Технологічні операції з матеріалами (згинання, складання, скручування, рвання, зібгання, різання, склеювання, зв'язування, ліплення тощо). Раціональне розмічання та обробка матеріалів</p>
<p>Середовище соціалізації (орієнтовно 7 годин)</p>	
<p><i>пояснює</i> корисність та естетичність створеного виробу; <i>презентує</i> результати власної або колективної проектно-технологічної діяльності, обговорює їх з іншими;</p> <p><i>долучається</i> спільно з батьками до благодійної діяльності в групах зі створеними виробами, зокрема для українських воїнів; <i>умотивовує</i> необхідність робити подарунки, допомагати іншим; <i>розрізняє</i> професії дорослих у сім'ї та родині в сфері матеріального і нематеріального виробництва; <i>виконує</i> трудові дії в побуті: доглядає за одягом та взуттям (зав'язування шалика, пояса, шнурків), домашніми тваринами, рослинами, ремонтує незначні пошкодження книг, іграшок, готує та сервірує нескладні страви (чай, канапка) за наочним прикладом та допомогою</p>	<p>Соціальна цінність виконаного індивідуального або колективного проекту. Презентабельність та реклама. Діяльність в групах та середовищі. Благочинна діяльність для задоволення потреб оточуючих. Світ професій.</p> <p>Побутове самообслуговування</p> <p>Чайна церемонія країн Сходу</p>

дорослих або спільно із старшими здобувачами освіти

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст освіти
Інформаційно-комунікаційне середовище (орієнтовно 5 годин)	
<p><i>досліджує</i> природні матеріали за формою, кольорами, властивостями (візуально, на дотик); <i>порівнює</i> природні і рукотворні форми;</p> <p><i>дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять; <i>організовує</i> робоче місце; <i>створює</i> поетапно композицію та вироби з природних матеріалів за зображеннями, зразком або власним задумом; <i>порівнює</i> традиційні і сучасні вироби декоративно-прикладного мистецтва за матеріалами, техніками виконання, функціональними та естетичними властивостями; <i>розрізняє</i> основні види народних декоративних візерунків, орнаментів; <i>виявляє</i> емоційно-ціннісне ставлення до виробів декоративно-прикладного мистецтва;</p> <p><i>розрізняє</i> види матеріалів та називає сфери їх використання; <i>досліджує</i> властивості матеріалів візуально та на дотик; <i>аргументує</i> доцільність використання вторинних матеріалів для збереження навколишнього середовища;</p> <p><i>моделює</i> виріб з деталей конструктора за графічними зображеннями або власним задумом (самостійно, в парі або в групі)</p>	<p>Природне і штучне середовище. Матеріали. Спостереження, імітація, фантазування.</p> <p>Правила внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять. Організація робочого місця. Інструменти та пристосування. Моделі-аналоги.</p> <p>Характеристики традиційних і сучасних виробів декоративно-прикладного мистецтва, знайомство з народними умільцями свого краю (реально або віртуально).</p> <p>Властивості матеріалів (природні матеріали, папір, картон, пластилін, полімерна глина, солоне тісто, тканина, нитки, шнури, дріт, пластик, пінопласт та ін.).</p> <p>Конструктори, навчальні набори з графічними зображеннями, інструкційними картками</p>
Середовище проектування (орієнтовно 8 годин)	
<p><i>продукує</i> ідеї для вибору об'єкта праці та обговорює їх з іншими; <i>оцінює</i> проектні ідеї – власні та інших;</p>	<p>Виявлення проблеми.</p>

<p><i>пояснює</i> вибір особисто привабливого об'єкта праці, відповідаючи на запитання дорослих; <i>обдумує</i> план реалізації задуму в матеріалі;</p> <p><i>прогнозує</i>, яким має бути виріб, його функціональну і естетичну цінність; <i>порівнює</i> моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги); <i>моделює</i> виріб з елементами фантазування; <i>описує</i> модель свого виробу;</p> <p><i>пояснює</i> способи та види оздоблення власного виробу (стрічками, тасьмою, мереживом, лелітками, гудзиками, намистинами тощо); <i>добирає</i> матеріали для виготовлення виробу, застосовує вторинні матеріали;</p> <p><i>використовує</i> традиційні та сучасні технології виготовлення виробів (комбінована аплікація, оригамі, кірігамі, квілінг, витинанка тощо); <i>пояснює</i> визначену послідовність виготовлення спроектованого виробу за зображеннями</p>	<p>Вибір об'єкта праці для його проектування і виготовлення.</p> <p>Дизайн-проектування – моделювання та конструювання, зокрема з використанням макетних матеріалів (картон, пінопласт та ін.). Графічні зображення для послідовного виготовлення виробу плоскої та об'ємної форми.</p> <p>Поетапне проектування технології виготовлення виробу</p>
<p>Середовище техніки і технологій (орієнтовно 8 годин)</p>	
<p><i>працює</i> з ручними інструментами та пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів праці та норм санітарії;</p> <p><i>виготовляє</i> поетапно виріб за визначеною послідовністю; <i>здійснює</i> розмічання ліній на папері і картоні <i>розмічає</i> деталі на матеріалі за допомогою шаблонів або трафаретів; <i>з'єднує</i> деталі та <i>оздоблює</i> їх з використанням традиційних та сучасних технологій; <i>дотримується</i> послідовності виготовлення виробу з допомогою вчителя;</p> <p><i>раціонально</i> використовує матеріали, зокрема і вторинні</p>	<p>Ручні інструменти та пристосування.</p> <p>Виготовлення виробу за графічними зображеннями. Технологічні операції з матеріалами (згинання, складання, скручування, рвання, зібгання, різання, склеювання, зв'язування, ліплення тощо).</p> <p>Раціональне використання матеріалів</p>
<p>Середовище соціалізації (орієнтовно 7 годин)</p>	
<p><i>обґрунтовує</i> соціальну, функціональну та естетичну цінність створеного виробу; <i>оцінює</i> та <i>презентує</i> результати власної проектно-технологічної діяльності; <i>обговорює</i> результати з іншими;</p>	<p>Цінність виконаного проекту для соціальної сфери. Презентабельність та реклама.</p>

<p><i>долучається</i> до благочинної діяльності в групах з власноруч створеними виробами; <i>умотивовує</i> необхідність робити подарунки, допомагати іншим, бережливо ставитися до природного середовища;</p> <p><i>висловлює</i> емоційно-ціннісне ставлення до професій дорослих у сім'ї та родині своїх друзів, однокласників;</p> <p><i>виконує</i> трудові дії в побуті: дрібний ремонт, доглядає за одягом та взуттям (упорядкування, чищення, пришивання гудзика та ін.), засобами гігієни, іграшками, домашніми тваринами, рослинами, готує та сервірує нескладні страви за наочним прикладом з допомогою дорослих або спільно із старшими здобувачами освіти, дотримується культури поведінки за столом, гостинно пригощає батьків, друзів тощо</p>	<p>Благочинна та природоохоронна діяльність в групах та середовищі.</p> <p>Світ професій соціальної сфери.</p> <p>Побутове самообслуговування</p>
---	---

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ ІНФОРМАТИКА

(35 годин на рік, з них 7 – резервних, 1 година на тиждень)

Пояснювальна записка

Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування у здобувачів освіти уявлення про роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини;
- формування вмінь описувати об'єкти реальної та віртуальної дійсності різноманітними засобами подання інформації;
- формування початкових навичок інформаційної діяльності, зокрема вмінь опрацьовувати текстову та графічну інформацію;
- формування у дітей початкового досвіду використання комп'ютерної техніки для розв'язування навчальних, творчих і практичних задач;
- розвиток логічного, алгоритмічного, творчого та об'єктно-орієнтованого мислення здобувачів освіти.

За результатами формування предметної компетентність випускники початкової школи повинні використовувати початкові знання вміння та навички для:

доступу до інформації (знання де шукати і як отримувати інформацію);
 опрацювання інформації;
 перетворення інформації із однієї форми в іншу;
 створення інформаційних моделей;
 оцінки інформації за її властивостями.

Програма побудована лінійно-концентрично (з горизонтальним поглибленням).

2 клас

Програмне забезпечення, яке використовується: графічний редактор (офлайн та онлайн версії), зокрема графічний редактор середовища Scratch

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Інформація. Дії з інформацією (протягом року)	
<p><i>пояснює</i> значення інформації для життя людини, наводить приклади із власного досвіду; <i>наводить приклади</i> значення інформації для себе особисто; <i>називає</i> органи чуття, якими людина отримує інформацію із навколишнього середовища; <i>наводить приклади</i> інформації у різних видах: текстовій, графічній, звуковій тощо; <i>розрізняє</i> правдиву і неправдиву інформацію, припущення і фантазію; <i>використовує</i> мережі для отримання інформації та спілкування під контролем дорослих; <i>оцінює</i> результати своїх навчальних досягнень</p>	<p>Навколишній світ та інформація. Види інформації за способом подання.</p>
Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією (орієнтовно 7 годин)	
<p><i>розуміє</i>, що комп'ютер та інші комп'ютерні пристрої це інструменти для виконання дій з інформацією; <i>наводить приклади</i> технічних засобів, що допомагають передавати інформацію, поширювати інформацію; <i>використовує</i> цифрові пристрої у близькому для себе середовищі;</p>	<p>Комп'ютерна техніка, як засіб здійснення дій з інформацією.</p>

<p><i>пояснює, чому і як потрібно захищати себе і цифрові пристрої;</i> <i>звертається за допомогою у випадку наявності проблем та збоїв у роботі комп'ютера;</i> <i>оцінює результати своїх навчальних досягнень</i></p>	
<p>Об'єкт. Властивості об'єкта (орієнтовно 5 годин)</p>	
<p>Здобувач освіти: <i>називає об'єкти навколишнього світу, властивості конкретних об'єктів та значення властивостей;</i> <i>описує об'єкт називаючи його властивості та їх значення;</i> <i>порівнює об'єкти за значеннями властивостей;</i> <i>спостерігає за об'єктами, визначає спільні та відмінні ознаки/властивості;</i> <i>наводить приклади об'єктів, що відповідають заданим властивостям</i> <i>оцінює результати своїх навчальних досягнень</i></p>	<p>Створення простих геометричних моделей об'єктів за описом їх властивостей. Зміна значень властивостей об'єкта (колір контуру, колір фону, форма об'єкта)</p>
<p>Комп'ютерні програми. Меню та інструменти (орієнтовно 5 годин)</p>	
<p><i>запускає знайомі програми;</i> <i>завершує роботу з програмою;</i> <i>називає інструменти малювання у графічному редакторі;</i> <i>обирає інструмент малювання для досягнення конкретного результату;</i> <i>створює не складні малюнки за зразком;</i> <i>створює зображення об'єктів що складаються з геометричних фігур та змінює значення властивостей;</i> <i>вміє змінити колір контуру або тла об'єкта обравши зразком колір іншого об'єкта за допомогою відповідних інструментів графічного редактора;</i> <i>виконує завдання із розфарбування або перефарбування малюнків;</i> <i>пропонує власні кольорові рішення малюнка;</i> <i>пояснює добір кольорів;</i></p>	<p>Меню комп'ютерної програми. Огляд різних прикладів меню. Інструменти комп'ютерних програм. Графічний редактор. Інструменти графічного редактора та їх налаштування. Створення та редагування не складних малюнків. Добір кольорової гами малюнка Збереження малюнків</p>

оцінює результати своїх навчальних досягнень	
Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання (орієнтовно 5 годин)	
<p><i>об'єднує</i> об'єкти за їх властивостями або значеннями властивостей; <i>створює</i> візуальну відповідь простих та складених геометричних задач; <i>виділяє</i> та <i>переносить</i> фрагменти малюнка; <i>створює</i> графічні відповіді до навчальних завдань; <i>знаходить</i> приклади повторення і послідовності дій у повсякденній діяльності, близькому для себе середовищі; <i>визначає</i> закономірність об'єктів; <i>відтворює</i> послідовність об'єктів із заданою закономірністю; <i>оцінює</i> результати своїх навчальних досягнень</p>	<p>Перенесення фрагментів малюнка. Виділення і впорядкування даних за певною ознакою. Прості та складені сюжетні геометричні задачі. Копіювання фрагментів малюнку.</p>
Лінійні алгоритми (протягом року)	
<p>Здобувач освіти: <i>визначає</i> послідовність кроків для виконавців; <i>знаходить помилки</i> у алгоритмах; <i>визначає</i> результат виконання лінійного алгоритму побудови простого геометричного зображення; <i>створює</i> малюнок за лінійним алгоритмом; <i>пропонує</i> власні алгоритми створення не складних геометричних зображень; <i>оцінює</i> результати своїх навчальних досягнень</p>	<p>Створення малюнків за готовими алгоритмами Складання власних графічних алгоритмів</p>
<p>Додаткові теми: онлайн графічні редактори, редагування малюнків за допомогою програмного забезпечення смартфонів.</p>	

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
МИСТЕЦТВО
(70 годин на рік, з них 14 – резервних, 2 години на тиждень)**

Пояснювальна записка

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія **«Художньо-творча діяльність»** націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей здобувачів освіти через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в здобувачів освіти умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення доквілля.

Змістова лінія **«Сприймання та інтерпретація мистецтва»** спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери здобувачів освіти, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація змістової лінії **«Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію здобувачів освіти через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в здобувачів освіти умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Опанування здобувачами освіти мистецтва у початковій школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, ігрового та інтегративного підходів.

Мистецтво сприяє формуванню *ключових компетентностей*, зокрема, у процесі:

- усного висловлювання своїх вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності (*вільне володіння державною мовою*).
- здійснення елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення метру, запису ритму тощо) (*математична компетентність*).
- спостереження, дослідження і відтворення доквілля та явищ природи засобами мистецтва (*компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність*);

- самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (*інформаційно-комунікаційна компетентність*);
 - формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (*навчання впродовж життя*);
 - співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашенні середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (*громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей*);
 - опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (*культурна компетентність*);
 - проявів творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (*підприємливість та фінансова грамотність*);
 - виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (*інноваційність*).
- Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс.

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Художньо-творча діяльність (орієнтовно 28 годин)	
<p><i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері;</p> <p><i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання)</p> <p><i>створює</i> елементарний ритмічний супровід до пісні;</p> <p><i>виконує</i> пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою рухів;</p> <p><i>відтворює</i> прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей);</p> <p><i>добирає</i> тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу;</p> <p><i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо);</p>	<p>Спів. Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах. Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики.</p> <p>Інсценізація пісень, створення театралізованих образів.</p> <p>Гра на музичних інструментах (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо), знайомство з музичними народними інструментами країн Сходу: створення елементарного ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо.</p>

імпровізує голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах;
орієнтується в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма), метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту);
відтворює прості форми предметів і об'єктів довкілля фарбами (акварель, гуаш), графічними та пластичними матеріалами;
розміщує пропорційно зображення, використовуючи всю площину аркуша;
компоує (з допомогою учителя) *зображення* у форматі (вертикальний, горизонтальний);
створює елементарний стрічковий візерунок, прості декоративні розписи;
використовує у роботі основні, похідні, теплі й холодні кольори;
змішує та розбавляє водою фарби для отримання різних відтінків кольорів;
користується фарбами (акварель, гуаш), олівцями (кольоровими, восковими), пластиліном, фломастерами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо;
спостерігає різноманітність і красу природних форм, рослин, птахів, тварин у навколишньому середовищі;
досліджує і виявляє цікаве, незвичайне у довкіллі;
наводить приклади геометричної подібності природних та штучних об'єктів;
працює (вирізує, конструює) з папером, з природнім матеріалом;
дотримується правил техніки безпеки;
експериментує з кольорами, лініями, формами тощо
прикрашає (за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається;
виконує нескладні ролі, етюди-наслідування;
вправляється над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів;
розуміє правила поведінки в театрі;
рухається в ритмі і темпі музики, *узгоджує* свої рухи з музичним супроводом (співом);

Знайомство з нотним записом (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах I октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма). Використання музичної діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану. Використання різних ліній, плям, форм, кольорів і їх відтінків для створення візуальних образів. Організація робочого місця. Створення зображень графічними матеріалами, фарбами. Елементарне компоування елементів композиції (площинної, об'ємної). Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо). Ліплення з пластичних матеріалів. Дотримання охайності та правил техніки безпеки. Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Прикрашення місця, де навчається, живе. Використання образотворчої діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.

<p><i>орієнтується у просторі; придумує образи і створює їх знайомими засобами мистецької виразності; імпровізує засобами пантоміми (міміка, жести); виконує твори мистецтва (співає, малює, танцює, декламує тощо), які подобаються; називає свої уподобання у мистецтві</i></p>	<p>Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування. Відтворення елементарних танцювальних елементів. Імпровізації засобами пантоміми (міміка, жести).</p>
<p>Сприймання та інтерпретація мистецтва (протягом року)</p>	
<p><i>сприймає твір мистецтва та висловлює враження, добирає із запропонованих слів співзвучні особистим емоціям; визначає темп (повільно, помірно, швидко); регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру), характеризує мелодію; визначає колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та здобувачів освіти робіт; порівнює музичні та візуальні образи; помічає красу в довкіллі; орієнтується у видах театру (ляльковий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм) називає твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій</i></p>	<p>Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням. Визначення засобів виразності твору мистецтва. Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва. Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення</p>
<p>Комунікація через мистецтво (протягом року)</p>	
<p><i>презентує результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); бере участь у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів, театральних вистав тощо; дотримується правил творчої співпраці</i></p>	<p>Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Спів східною мовою Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо).</p>

<i>вербально описує</i> свій творчий задум; <i>визначає</i> , що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано.	Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.
---	---

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Художньо-творча діяльність (орієнтовно 28 годин)	
<p><i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері, темпі, динаміці;</p> <p><i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання, інтонація)</p> <p><i>виконує</i> пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою, виразним інтонуванням; добирає реквізит;</p> <p><i>створює</i> варіанти ритмічного супроводу до пісні;</p> <p><i>відтворює</i> прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей), зокрема у різних темпах;</p> <p><i>обирає</i> тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу;</p> <p><i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо);</p> <p><i>придумує</i> образи і <i>створює</i> їх знайомими засобами музичної виразності;</p> <p><i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах;</p> <p><i>орієнтується</i> в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма), метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту);</p>	<p>Спів (співацька постава, дихання, інтонація, дикція).</p> <p>Гра на музичних інструментах: створення варіантів ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо. Знайомство з музичними народними інструментами країн Сходу</p> <p>Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах</p> <p>Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики.</p> <p>Інсценізація пісень, створення театралізованих образів. Знайомство з нотною грамотою (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах I октави, тривалості</p>

<p><i>проявляє</i> інтерес до творів мистецтва та мистецької діяльності; <i>виконує</i> прості живописні, графічні, декоративні, пластичні композиції;</p> <p><i>складає</i> та розташовує на площині (в просторі) окремі елементи зображень (форм) в просту композицію (графічну, живописну, декоративну, об'ємну, просторову); відповідно задуму, <i>обирає</i> формат (вертикальний, горизонтальний) композиції; <i>використовує</i> всю площину аркуша; <i>використовує</i> основні, похідні, ахроматичні, теплі й холодні кольори; <i>утворює</i> відтінки кольорів; <i>експериментує</i> з кольорами, лініями, формами тощо; <i>користується</i> художніми та природними матеріалами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо;</p> <p><i>працює</i> (вирізує, конструює) з папером, з природними матеріалами; <i>дотримується</i> правил техніки безпеки; <i>бере участь у прикрашенні</i> середовища, в якому живе і навчається; <i>виконує</i> нескладні ролі, етюди-наслідування; <i>вправляється</i> над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів; <i>рухається</i> в ритмі і темпі музики, <i>узгоджує</i> свої рухи з музичним супроводом (співом); <i>орієнтується</i> у просторі; <i>дотримується</i> правил поведінки в театрі; <i>імпровізує</i> засобами пантоміми (міміка, жести); <i>вирізняє</i> види мистецької діяльності, звернення до яких поліпшує його/ її настрій</p>	<p>звуків – ціла, половинна, чверть, восьма).</p> <p>Малювання графічними матеріалами, фарбами.</p> <p>Розміщення зображень на аркуші, у просторі, компонування елементів композиції (площинна, об'ємна). Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Використання різних ліній, плям, форм, кольорів та їх відтінків для створення візуальних образів.</p> <p>Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо). Ліплення з пластичних матеріалів різними прийомами і способами. Прикрашення місця, де навчається, живе. Організація робочого місця. Дотримання охайності та правил техніки безпеки.</p>
---	--

	<p>Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування.</p> <p>Відтворення елементарних танцювальних елементів.</p> <p>Імпровізації засобами пантоміми (міміка, жести).</p> <p>Використання видів мистецької діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.</p>
Сприймання та інтерпретація мистецтва (протягом року)	
<p><i>сприймає</i> твір мистецтва та <i>висловлює</i> враження, добираючи із запропонованих слова, які співзвучні особистим емоціям;</p> <p><i>визначає</i> темп (повільно, помірно, швидко); реєстр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру, окремих музичних інструментів (сопілка, бубон, барабан, скрипка, бандура, фортепіано тощо)), характеризує мелодію;</p> <p><i>визначає</i> колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та робіт здобувачів освіти;</p> <p><i>порівнює</i> музичні та візуальні образи, твори мистецтва та явища довкілля;</p> <p><i>розрізняє</i> види театру (ляльковий, музичний, драматичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм);</p> <p><i>використовує</i> театральну термінологію (сцена, актор, костюм, декорація);</p> <p><i>виявляє</i> твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій</p>	<p>Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням.</p> <p>Визначення засобів виразності твору.</p> <p>Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням.</p> <p>Знайомство з деякими видами театру (ляльковий, музичний, драматичний), кіномистецтва (кінофільм, мультфільм (графічна, пластична, лялькова анімація)).</p> <p>Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення та поліпшення емоційного стану.</p>
Комунікація через мистецтво (протягом року)	

<p><i>виявляє</i> (з допомогою вчителя) та бере участь в обговореннях інформації, отриманої з творів мистецтва;</p> <p><i>презентує</i> результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо);</p> <p><i>вербально описує</i> свій творчий задум; <i>визначає</i>, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано;</p> <p><i>готовий / -а</i> до того, що може не вийти з першого разу так, як задумав / -ла;</p> <p><i>виявляє</i> досягнення у художньо-творчій діяльності однолітків;</p> <p><i>бере участь</i> у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва;</p> <p><i>обговорює</i> з однолітками свої враження від творів різних видів мистецтва відомих митців, від дитячої творчості;</p> <p><i>дотримується</i> правил взаємодії і творчої співпраці.</p>	<p>Виховні ситуації: обговорення (з допомогою вчителя) інформації – сюжетів, характерів персонажів тощо, отриманої з творів мистецтва. Презентація та характеристика власних творчих досягнень.</p> <p>Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо);</p> <p>Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо)</p> <p>Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.</p>
--	--

ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

(70 годин на навчальний рік, з них 15 резервних, 2 години на тиждень)

Пояснювальна записка

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості здобувачів освіти засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– формування в здобувачів освіти здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;

– розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;

– використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій і критичного мислення;

– формування в здобувачів освіти здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;

– розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– розвиток в здобувачів освіти здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесною гри, уміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими **змістовими лініями**: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія **«Рухова діяльність»** передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток, зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організуючих вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем; розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія **«Ігрова та змагальна діяльність»** передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, організовувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та

змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення користуватися власними перевагами.

1 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Рухова діяльність (протягом року)	
<p><i>має уявлення</i> про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини;</p> <p><i>розуміє</i> терміни з предмету «фізична культура»;</p> <p><i>пояснює</i> значення фізичних вправ для формування правильної постави;</p> <p><i>називає</i> життєво важливі способи пересування людини;</p> <p><i>виконує</i> організовуючі вправи: команди на шиккування в шеренгу, колону по одному, в коло; розмикання на інтервал; загальнорозвивальні вправи без предмета (імітаційного характеру) та з предметами; комплекс вправ ранкової гігієнічної гімнастики, присідання тощо;</p> <p><i>виконує</i> ходьбу на носках, на п'ятах, з високим підніманням стегна, у напівприсіді, у присіді, з різними положеннями рук, ходьбу «змійкою»; біг з високим підніманням стегна, із закиданням гомілок із зміною напрямку і різних вихідних положень; танцювальні кроки; танцювальні імпровізаційні вправи; лазіння по горизонтальній та похилій гімнастичній лаві; по гімнастичній стінці у різних напрямках; перелізання через перешкоду;</p> <p><i>виконує</i> вправи з малим м'ячем; вправи з великим м'ячем;</p> <p><i>володіє</i> елементарними навичками виконання стрибків: на місці на одній нозі, на двох ногах з просуванням уперед, назад, у присіді правим та лівим боком; стрибки в глибину; стрибки у висоту; стрибки у довжину з місця поштовхом однієї і двох ніг;</p> <p><i>виконує</i> вправи для розвитку фізичних якостей: сили – підтягування у висі лежачи та у висі (хлопці),</p>	<p>Фізична культура як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини.</p> <p>Терміни з предмету «фізична культура».</p> <p>Фізичні вправи – засіб формування правильної постави.</p> <p>Життєво важливі способи пересування людини.</p> <p>Культура рухів з елементами гімнастики: організовуючі вправи;</p> <p>Вправи для оволодіння навичками пересувань.</p>

<p>згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави та від підлоги (хлопці); швидкості – повторний біг на 3–4x10 м; пришвидшення з різних вихідних положень; витривалості – біг почергово з ходьбою; пересування на лижах; нахили тулуба в різних напрямках у положенні стоячи, пружні нахили у положенні сидячи; “напівшпагат”, “шпагат”; координації – пересування по підвищеній і обмеженій за площиною опорі, “човниковий” біг 4x9 м, 3x10 м;</p>	<p>Вправи для опанування навичок володіння м'ячем. Вправи для оволодіння навичками стрибків.</p> <p>Вправи для розвитку фізичних якостей.</p>
<p><i>виконує</i> загальнорозвивальні вправи без предметів на місці; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу; згинання та розгинання верхніх кінцівок, колові рухи руками у фронтальній та сагітальній площині; загальнорозвивальні вправи в русі: різновиди ходьби, бігу, стрибків; вправи на координацію; загальнорозвивальні вправи з предметами.</p>	<p>Вправи для формування постави і профілактики плоскостопості.</p>
<p>Ігрова та змагальна діяльність (протягом року)</p>	
<p><i>бере участь</i> у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор; <i>дотримується правил</i> безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності. Народні рухливі гри країн Сходу</p>	<p>Рухливі ігри та естафети.</p> <p>Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.</p>

2 клас

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
<p>Рухова діяльність (протягом року)</p>	

<p><i>розуміє</i> значущість рухового режиму для зміцнення здоров'я та фізичного розвитку;</p> <p><i>пояснює</i> значення і правила ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурних хвилинок та фізкультурних пауз для фізичного розвитку та здоров'я людини; значущість загартування як засобу зміцнення здоров'я;</p> <p><i>дотримується</i> рухового режиму протягом дня; <i>називає</i> основні фізичні якості людини, фізичні вправи та їх вплив на формування фізичних якостей;</p> <p><i>дотримується</i> правил особистої гігієни в режимі дня;</p>	<p>Руховий режим дня молодшого школяра.</p> <p>Значення і правила виконання ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки та фізкультурної паузи.</p> <p>Рухова активність протягом дня. Фізичні вправи та їх вплив на формування фізичних якостей.</p> <p>Правила особистої гігієни молодшого школяра.</p>
<p><i>виконує</i> організовуючі вправи команди на розмикання й змикання приставними кроками, перешиккування із колони по одному в колону по три (чотири);</p>	<p>Культура рухів з елементами гімнастики: організовуючі вправи:</p>
<p><i>добирає та виконує</i> загальнорозвивальні вправи: комплекси вправ ранкової гімнастики без предмета (імітаційного характеру), з м'ячем, скакалкою; комплекси фізкультурних пауз та фізкультурних хвилинок;</p> <p><i>виконує</i> присідання; виси; підтягування у висі (хлопці), у висі лежачи (дівчата); елементи акробатики;</p> <p><i>володіє</i> навичками пересувань: ходьба широкими кроками, зі зміною частоти кроку; ходьба із пришвидшенням та уповільненням, приставним кроком правим і лівим боком; біг; біг почергово з ходьбою; танцювальні кроки; лазіння; подолання штучних перешкод;</p> <p><i>володіє</i> навичками виконання вправ з малим м'ячем: метання малого м'яча у щит; метання</p>	<p>а) загальнорозвивальні вправи;</p> <p>б) положення тіла у просторі: сіди, упори, виси, елементи акробатики.</p> <p>Вправи для оволодіння навичками пересувань.</p> <p>Вправи для опанування навичок володіння малим м'ячем.</p>

малого м'яча у горизонтальну ціль; метання малого м'яча з-за голови на дальність;

виконує вправи з великим м'ячем: кидки м'яча знизу із положення сидячи та стоячи, передавання і ловіння м'яча двома руками від грудей (у колі, парах, трійках), передача м'яча двома руками з ударом об підлогу; ведення м'яча правою та лівою рукою з одночасними кроками; зупинки м'яча, що котиться, підошвою та внутрішньою стороною ступні, удари внутрішньою стороною ступні по м'ячу, що котиться; ведення м'яча внутрішньою та зовнішньою частинами підйому (по прямій, по дузі, між стійками);

виконує стрибки на місці з поворотами на 45, 90, 180 градусів по «купинах»; стрибки зі скакалкою; стрибки через довгу скакалку, яка обертається вперед; стрибки у глибину з висоти до 80 см з м'яким приземленням; стрибки у висоту; стрибки через перешкоди висотою до 50 см поштовхом однією та двома ногами; стрибки у висоту з прямого розбігу (через гумову мотузку); стрибки у довжину тощо;

виконує фізичні вправи для розвитку фізичних якостей: сили – загальнорозвивальні вправи з гімнастичними палицями; кидки баскетбольного м'яча з-за голови із різних положень; лазіння по горизонтальній гімнастичній лаві однойменним та різнойменним способами (без допомоги ніг); багатоскоки; стрибки через перешкоди; підтягування у висі та у висі лежачи (хлопці); пересування у положенні сиду, зігнувши ноги (у різних напрямках); швидкості – пришвидшення з різних вихідних положень, повторний біг 3–10 м, біг із пришвидшеннями за сигналом; стрибки зі скакалкою; витривалості – біг у чергуванні з ходьбою до 1000 м, біг на дистанцію до 500 м малої інтенсивності; гнучкості – махові рухи правою і лівою ногою у бічній і лицьовій площині, стоячи біля опори та під час ходьби; прогинання та вигинання тулуба у положенні упору стоячи на колінах; пружні похитування у положенні випаду;

Вправи з великим м'ячем.

Вправи для оволодіння навичками стрибків.

Вправи для розвитку фізичних якостей.

<p>прогинання тулуба у положенні лежачи на животі; координації – подолання перешкод, ходьбу на носках, ходьба по підвищеній і обмеженій за площиною опорі з різними положеннями рук; пересування із підкиданням дрібних предметів; вправи зі зміною положення тіла у просторі; розслаблення м'язів рук, ніг, тулуба у різних положеннях;</p> <p><i>добирає та виконує</i> фізичні вправи для формування правильної постави і профілактики плоскостопості: загальнорозвивальні вправи на місці без предметів; вправи для м'язів шії, нахили та повороти голови; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу: згинання та розгинання верхніх кінцівок, кругові рухи руками, нахили в сторони, пружні рухи;</p> <p><i>виконує</i> загальнорозвивальні вправи в русі: ходьба, біг, стрибки, випади, повороти тулуба під час бігу, ходьба з різними положеннями рук; вправи на координацію; загальнорозвивальні вправи з предметами: з гімнастичними палицями, м'ячами, зі скакалками, обручами, мішечками піску на голові під час ходьби; загальнорозвивальні вправи на відчуття правильної постави.</p>	<p>Вправи для формування постави і профілактики плоскостопості.</p> <p>Загальнорозвивальні вправи в русі, з предметами, вправи на відчуття правильної постави; вправи для профілактики плоскостопості.</p> <p>Вправи для оволодіння навичками пересувань на лижах.</p>
Ігрова та змагальна діяльність (протягом року)	
<p><i>бере участь</i> у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор;</p> <p><i>дотримується правил</i> безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності.</p>	<p>Рухливі ігри та естафети.</p> <p>Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.</p>

Навчальна програма «ХОРЕОГРАФІЯ»
(35 годин на рік, з них 7 резервних, 1 година на тиждень,
автор А. Тараканова (Лист МОНУ від 18.03.2008 року № 1/11-787)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Хореографічне мистецтво – це унікальне мистецтво. Тут злились в єдиному потоці: танець і пантоміма, музика і поезія, скульптурні пози і пластика рухів, а також драматургія літературного твору.

В перекладі з грецької «хореографія» означає «запис рухів». Але зміст цього слова став значно ширшим і поняття «хореографія» в теперішній час включає в себе все те, що відноситься до мистецтва танцю: і професійний класичний балет, і народні, і бальні танці, і танець-модерн, і естрадні танці – все це називається хореографією.

Мета навчальної програми – початкова хореографічна підготовка, естетичне виховання і фізичний розвиток дітей молодшого шкільного віку, виявлення нахилів і задоволення потреб в руховій активності, розвиток почуття ритму, танцювальної виразності координації рухів і на цій основі виховання художнього смаку, уміння повноцінно сприймати мистецтво танцю.

Обсяг навчальних годин становить 35 години (1 година/тиждень). Програма побудована на основі діяльнісного підходу.

Відповідно до змісту та обсягу програми запропоновано навчальні теми: «Основи музичного руху» (опрацьовуються ритмічні вправи, музичні ігри, музичний матеріал на слухання і аналіз танцювальної музики); «Елементи екзерсису класичного та народно-сценічного танцю (запропоновані вправи сприятимуть формуванню правильної постави, координації рухів, розвитку легкості, гнучкості, зміцненню м'язового апарату);

«Танцювальне краєзнавство» (здобувачі освіти навчатимуться створювати і відчувати образи народного танцю, зокрема східного танцю, осмислено виконувати рухи різних видів танців, передавати їх характер, фольклорні особливості, національний колорит);

«Танцювальні етюди та танці» (представлено танцювальні елементи, танці для масового виконання; подано записи танців, які можуть бути виконані всіма дітьми одночасно або окремими парами. Такі танці можна використовувати як у навчанні, так і у проведенні масових заходів).

Основними формами навчально-виховної діяльності є: колективні, та групові заняття (навчально-тренувальні заняття, репетиції).

Впровадження запропонованої програми спирається на такі основні принципи: доступність, синтез, міцність засвоєння знань, індивідуальний підхід, поступовий розвиток природних даних здобувачів освіти, чітка послідовність в оволодінні лексиною і технічними прийомами, систематичність і регулярність занять, цілеспрямованість навчального процесу.

Методами опрацювання навчального матеріалу є: словесні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж), наочні (метод демонстрацій, показу), практичні (тренувальні вправи), репродуктивні (відтворювальні вправи), частково-пошукові (виконання за зразком, під керівництвом педагога), пояснювально-ілюстративні (демонстрація наочного навчання, організація сприймання, спостереження), стимулювання навчальної діяльності, формування пізнавального інтересу (музичні ігри, створення ситуації успіху), контролю і самоконтролю.

Програмою передбачено варіативність форм, принципів та методів навчання.

Перевірка та оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється під час поточного та підсумкового контролю. У кінці кожного півріччя проводяться відкриті підсумкові заняття, а в кінці навчального року – звітний концерт.

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану вказано орієнтовно. За необхідності, в установленому порядку, вчитель може внести до програми зміни до кількості годин у межах кожного змістового розділу.

Враховуючи інтереси здобувачів освіти, їх кількість, стан матеріально-технічного забезпечення вчитель може змінювати кількість теоретичних і практичних занять (залежно від того, як швидко та якісно здобувачі освіти набувають практичних навичок).

1 клас

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік.

Правила поведінки в колективі. Зовнішній вигляд здобувачів освіти, форма одягу. Правила безпеки. Організаційні питання.

2. Основи музичного руху (7 год)

Теоретична частина.

Значення музики в житті людини. Музичні (художні) форми і пластичні рухи.

Музика і танець, музично-танцювальний образ.

Поняття такт, затакт, музичний розмір, динамічні відтінки.

Практична частина.

Виконання колективно-порядкових вправ:

– фігурне марширування: ходіння по одному, розходження направо, наліво, з'єднання у пари (з носка, на пів пальцях, з високо піднятим коліном); ходіння по діагоналі, по колу, розходження парами і четвірками (на високих пів пальцях, на п'ятках, з високим підніманням колін, з підскоком тощо);

– ознайомлення з поняттями: шеренга, ланцюжок, равлик, лінія, рівняння, інтервал, зірочка, плетінь;

– шикування та перешикування на марші: з колони в шеренгу, з шеренги в ланцюжок, з ланцюжка в равлик, в коло, колону, з колони в пари і знову в колону, створення кола з колони; вільне розміщення на площині зали;

– танцювальні кроки в образах: оленя, журавля, лисиці, кішки, ведмедя, півника із зміною напрямку за сигналом вчителя.

Музично-ритмічні вправи:

– відплескування різних тривалостей з одночасним маршируванням чи перебудовою;

– різні види бігу під музику різного темпу: крок галопу правим та лівим боком, короткочасні прискорення за сигналом, біг з підскоком, біг з підскоком і пробіжкою;

– короткочасні прискорення за сигналом, різноманітні завдання по хлопку: біг із стрибками.

Музично-ритмічні ігри на закріплення набутих вмінь.

3. Елементи екзерсису класичного танцю (7 год)

Практична частина.

–вправи на відчуття силових та м'язових зусиль (розслаблення та напруження

–різних м'язових груп послідовно та одночасно);

–відпрацювання I, II, III позиції ніг;

–battement tendu (батман тандю) вбік, вперед, назад;

–battement jete (батман жете) в усіх напрямках;

–demi-plie (демі-пліє) в I, II, III позиціях;

–releve (релєве) в I позиції;

4. Елементи екзерсису народно-сценічного танцю (7 год)

Практична частина.

Виконання вправ:

–переступання на кожну 1/8;

–вихилясник;

–присідання («пружинки», «м'ячики», «жабка»);

–притуп в положенні паралельно розташованих стоп (одинарний, подвійний, зальотний).

Вправи на середині зали.

–уклін для дівчат та хлопчаків: привітальний, прощальний;

–позиції рук: підготовча, I, II, III), позиції ніг: I, II, III;

–перша форма port de bras (пор де бра);

–друга форма port de bras (пор де бра)

–положення рук в танці (на поясі, за край спіднички, в парі);

–стрибки звичайні, з підгинанням ніг (у позиції паралельно розташованих ступнів);

–приставний бічний крок;

–па галопу (музичний розмір 2/4);

–чосанка.

Вправи по колу:

–pas marché;

–танцювальний біг (простий біг, біг з підскоком, біг з підстрибуванням).

5. Танцювальне краєзнавство. Східні танці. (4 год)

Теоретична частина.

Основні жанри українських народних танців: хороводи, побутові, сценічні, східних танців. Танцювально-календарна обрядовість.

Практична частина.

Постановка танців: «Східний танок», «Подоланочка», «Метелиця».

6. Танцювальні етюди та танці (7 год)

Практична частина.

Постановка етюдів: «Східні етюди», «Курчата», «Веселі гуцулята»,

7. Підсумок (2 год)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- поняття танцювального руху;
- вплив виражальних засобів музики на ритмічну структуру танцювального руху;
- основні танцювальні позиції ніг, рук;
- назви рухів українського танцю.
- назви вправ екзерсису.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- визначати темп і характер музики;
- орієнтуватися на площині зали;
- координувати свої рухи з музичним супроводом;
- співвідносити рух з музикою;
- виконувати танцювальні вправи, поклони.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- виконання музично-ритмічних та танцювальних вправ під музику;
- володіння своїм тілом, координацією рухів під час виконання танцювальних рухів.

2 клас

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік.

Правила поведінки в колективі. Зовнішній вигляд здобувачів освіти, форма одягу. Правила безпеки. Організаційні питання.

2. Основи музичного руху (7 год)

Теоретична частина.

Значення музики в житті людини. Музичні (художні) форми і пластичні рухи.

Музика і танець, музично-танцювальний образ.

Поняття такт, затакт, музичний розмір, динамічні відтінки.

Практична частина.

Виконання колективно-порядкових вправ:

- фігурне марширування: ходіння по одному, розходження направо, наліво, з'єднання у пари (з носка, на пів пальцях, з високо піднятим коліном); ходіння по діагоналі, по колу, розходження парами і четвірками (на високих пів пальцях, на п'ятках, з високим підніманням колін, з підскоком тощо);
- ознайомлення з поняттями: шеренга, ланцюжок, равлик, лінія, рівняння, інтервал, зірочка, плетінь;
- шикування та перешикування на марші: з колони в шеренгу, з шеренги в ланцюжок, з ланцюжка в равлик, в коло, колону, з колони в пари і знову в колону, створення кола з колони; вільне розміщення на площині зали;
- танцювальні кроки в образах: оленя, журавля, лисиці, кішки, ведмедя, півника із зміною напрямку за сигналом вчителя.

Музично-ритмічні вправи:

- відплескування різних тривалостей з одночасним маршируванням чи перебудовою;
- різні види бігу під музику різного темпу: крок галопу правим та лівим боком, короткочасні прискорення за сигналом, біг з підскоком, біг з підскоком і пробіжкою;
- короткочасні прискорення за сигналом, різноманітні завдання по хлопку: біг із стрибками.

Музично-ритмічні ігри на закріплення набутих вмій.

3. Елементи екзерсису класичного танцю (7 год)

Практична частина.

- вправи на відчуття силових та м'язових зусиль (розслаблення та напруження
- різних м'язових груп послідовно та одночасно);
- відпрацювання I, II, III позиції ніг;
- battement tendu (батман тандю) вбік, вперед, назад;
- battement jete (батман жете) в усіх напрямках;
- demi-plie (демі-пліє) в I, II, III позиціях;
- releve (релеве) в I позиції;

4. Елементи екзерсису народно-сценічного танцю (7 год)

Практична частина.

Виконання вправ:

- переступання на кожну 1/8;
- вихилясник;
- присідання («пружинки», «м'ячики», «жабка»);
- притуп в положенні паралельно розташованих стоп (одинарний, подвійний, зальотний).

Вправи на середині зали.

- уклін для дівчат та хлопчаків: привітальний, прощальний;
- позиції рук: підготовча, I, II, III), позиції ніг: I, II, III;
- перша форма port de bras (пор де бра);
- друга форма port de bras (пор де бра)
- положення рук в танці (на поясі, за край спіднички, в парі);
- стрибки звичайні, з підгинанням ніг (у позиції паралельно розташованих ступнів);
- приставний бічний крок;
- па галопу (музичний розмір 2/4);
- чосанка.

Вправи по колу:

- pas marché;
- танцювальний біг (простий біг, біг з підскоком, біг з підстрибуванням).

5. Танцювальне краєзнавство. Східні танці. (4 год)

Теоретична частина.

Основні жанри українських народних танців: хороводи, побутові, сценічні, східних танців. Танцювально-календарна обрядовість.

Практична частина.

Постановка танців: «Східний танок», «Подольночка», «Метелиця».

6. Танцювальні етюди та танці (7 год)

Практична частина.

Постановка етюдів: «Східні етюди», «Курчата», «Веселі гуцулята»,

7. Підсумок (2 год)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- поняття танцювального руху;
- вплив виражальних засобів музики на ритмічну структуру танцювального руху;
- основні танцювальні позиції ніг, рук;
- назви рухів українського танцю.
- назви вправ екзерсису.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- визначати темп і характер музики;
- орієнтуватися на площині зали;
- координувати свої рухи з музичним супроводом;
- співвідносити рух з музикою;
- виконувати танцювальні вправи, поклони.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- виконання музично-ритмічних та танцювальних вправ під музику;
- володіння своїм тілом, координацією рухів під час виконання танцювальних рухів.

ІНШОМОВНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ АНГЛІЙСЬКА МОВА

(70 годин на рік, з них 14 резервних, 2 години на тиждень)

Пояснювальна записка

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі - формування у здобувачів освіти комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів. Відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь в аудіюванні, говорінні, читанні й письмі у межах програмних вимог.

Комунікативна, освітня, виховна і розвивальна цілі оволодіння змістом навчання реалізуються через навчальні матеріали (тексти і діалоги) як основні мовленнєві одиниці, які містять в собі змістову і мовну інформацію та слугують певними засобами узагальнень іншомовного досвіду школярів. Лексичний і граматичний матеріал пред'являється двома способами: індуктивним і

дедуктивним - у залежності від його складності та труднощів оволодіння. Знайомство здобувачів освіти із звуковою системою іноземної мови відбувається на основі імітативно-ігрових технологій в умовах комунікативних ситуацій, необхідних і достатніх для здійснення мовленнєвих дій та розглядається як основний в постановці іноземної вимови, формуванні ритміко-інтонаційних навичок та звуко-буквенних співвідношень. Важливою умовою успішного оволодіння іноземною мовою на початковому етапі є організація систематичного повторення вивченого матеріалу, яке здійснюється в такий спосіб, щоб поступово у здобувачів освіти розвивалися уміння аналізувати, систематизувати, моделювати, абстрагувати, порівнювати, узагальнювати, робити висновки.

Зміст навчання іноземної мови здобувачів освіти початкової школи ґрунтується на таких основних характеристиках:

- 1) відповідає актуальним комунікативно-пізнавальним інтересам молодших школярів і відбиває реальні потреби використання мови як засобу спілкування, є максимально наближеним до умов і цілей реальної міжкультурної комунікації;
- 2) стимулює розвиток інтересів здобувачів освіти молодшого шкільного віку та позитивного ставлення до іноземної мови, здійснює вплив на їхню мотиваційну сферу;
- 3) прилучає здобувачів освіти не тільки до нового для них мовного коду, але й до культури народу, носія цієї мови, що забезпечується чітким усвідомленням найголовніших спільностей та розбіжностей між чужою та рідною культурою, згідно з чим навчання поступово організовується як «діалог культур»;
- 4) ґрунтується на досвіді оволодіння школярами рідною мовою, забезпечуючи випереджальне вивчення останньої; враховує загальнонавчальний досвід здобувачів освіти, набутий ними під час оволодіння іншими предметами (міжпредметні зв'язки);
- 5) забезпечує освітні, виховні та розвивальні потреби школярів, у тому числі стимулює їхню самостійну діяльність, спонукає до рефлексії щодо якості власних навчальних досягнень і бажання їх удосконалювати.

Зміст навчання іноземної мови визначається цілями навчання і відповідає віковим особливостям здобувачів освіти і їхнім інтересам.

Основні принципи добору навчального матеріалу:

- комунікативної цінності та достатності для реалізації цілей і завдань навчання спілкування у межах кожної теми;
- автентичності мовних (фонетичних, лексичних і граматичних), мовленнєвих (речень, текстів) одиниць, ілюстративних соціокультурних матеріалів, які використовуються для навчання спілкування;
- типовості мовленнєвих зразків і їх відповідності нормам спілкування, прийнятим у країні, мова якої вивчається;
- частотності використання у сучасному мовленні;
- мінімізації, який узгоджується з психофізіологічними можливостями здобувачів освіти молодшого шкільного віку, відповідає цілям і завданням навчання та дає можливість успішно організувати процес оволодіння іншомовним

спілкуванням у межах кожної теми згідно з вимогами чинної навчальної програми.

Зміст навчання сконструйовано на таких основних дидактичних і методичних принципах:

- комунікативного спрямування навчальної діяльності;
- особистісно-орієнтованого навчання, що зумовлюється психофізіологічними особливостями дітей молодшого шкільного віку;
- врахування випереджального вивчення рідної мови, що передбачає послідовне оволодіння здобувачами освіти мовними та мовленнєвими явищами на основі досвіду, набутого на уроках рідної мови;
- принцип мінімізації змісту навчання (тематики для спілкування, обсягу навчально-інформаційного матеріалу, на якому здійснюється спілкування, рівнів навченості молодших школярів з мови і мовлення), що забезпечує доступність навчального матеріалу і його достатність для задоволення комунікативних потреб спілкування у межах чинної програми;
- ситуативності та тематичної організації навчального матеріалу;
- діяльнісного характеру видів навчальної роботи;
- диференціації та індивідуалізації навчання, що забезпечують урахування особистісних якостей здобувачів освіти, їхньої мотивації та готовності до засвоєння іноземної мови;
- соціокультурного спрямування процесу навчання; взаємопов'язаного та збалансованого навчання видів мовленнєвої діяльності; сприяння розвитку, освіти та вихованню молодших школярів.
- взаємопов'язаного та збалансованого навчання видів мовленнєвої діяльності;
- сприяння розвитку, освіти та вихованню молодших школярів.

Однією з особливостей навчання іноземної мови у початковій школі є принцип концентричного пред'явлення тематичного матеріалу для організації спілкування в усній та письмовій формі протягом усього шкільного курсу.

У першому класі основна увага приділяється розвиваючим аспектам навчання іноземної мови без орієнтації на обов'язкову динаміку в оволодінні мовним матеріалом. Особлива увага приділяється формуванню репродуктивних умінь, переважно на базі віршів, пісень, римувань, казок; ступінь рецептивного володіння мовою перевищує продуктивний. Здобувачі освіти долучаються до мовлення й письма, однак вимоги до володіння письмовим мовленням гранично мінімізовані. На першому році закладаються основи вмій і навичок, що забезпечують елементарну мовну діяльність.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, здобувачі освіти початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому граматичні структури засвоюються імпліцитно шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях. Більшість граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: здобувачі освіти засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати

морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

У 2-му класі продовжується закладання психолінгвістичних основ іншомовної комунікативної компетенції, продовжується тренування органів чуття (слуху і зору) молодшого школяра для успішного сприйняття акустичних і графічних сигналів, тренування його артикуляційного апарату з метою успішного формування кінестетичних образів звуків, букв, слів, коротких фраз шляхом активного навчання за допомогою різноманітних видів навчальної діяльності на основі компетентісного підходу.

Розігрування невеликих сценок, заучування напам'ять віршів і пісень є особливо ефективними завданнями, виконуючи які, здобувачі освіти імітують правильну вимову й інтонаційний малюнок. Система вправ і завдань задана у послідовності, що відображає первинність розвитку чутливості дітей до сприйняття іноземної мови через аудіовізуальну демонстрацію мовленнєвих зразків з опорою на контекст та наочність із подальшим імітативним репродукуванням зразків здобувачами освіти та використанням їх під час взаємодії між собою та з вчителем, за допомогою елементарних інтеракцій. Другокласники переносять мовленнєві зразки у реальні ситуації спілкування у класі. Використання ігрових ситуацій на уроці іноземної мови у 2 класі продовжують забезпечувати живий та веселий спосіб тренування мовленнєвих компонентів та структур у дії. Гра мотивує здобувачів освіти до спілкування іноземною мовою і дозволяє, практикуючи елементарне іншомовне спілкування, здобувати більше впевненості в своїх силах та умінні взаємодіяти за допомогою іноземної мови.

Для активізації мовленнєвого матеріалу в усному спілкуванні широко застосовується виконання інтерактивних пісень і чантів, завдань «Задай питання – дай відповідь», драматизації коротких сценок, виконання міні-проектів, які передбачають реальну елементарну комунікацію іноземною мовою в класі. Формування первинних навичок комунікації, яка відповідає сучасним реаліям життя дитини, налагодження особистих стосунків з однокласниками у спільній ігровій діяльності чи у роботі над міні-проектом розвивають уміння співпрацювати з іншими, формують навички командної роботи.

У 2 класі продовжується становлення первинних навичок читання, другокласники вчаться читати слова, значення яких їм відомі.

Навчання писемної грамотності у 2 класі розпочинається із повторення алфавіту та звуко-буквених відповідностей, читання і написання коротких слів, тобто з повторення усього того, чого школярі навчалися у 1 класі. Поступово вони навчатимуться й інших звуко-буквених співвідношень, які передаються на письмі різними буквосполученнями. Паралельно другокласники опановують первинними навичками читання не тільки слів, але й коротких речень, міні-текстів з малюнками-операми.

Читання коротких оповідань, віршиків, загадок, коміксів, читання по ролях чи під час драматизації за зразком впливає на розвиток фонематичного слуху та інтонаційно-вимовних навичок.

Формування первинних навичок письма у 2 класі відбувається на основі відтворення зразків, заповнення пропусків у словах та реченнях, підписі малюнків, заповненні таблиць та схем словами, складанні і записі речень за аналогією, написанні елементарних повідомлень за зразком.

Використовується технологія учнівського мовного портфеля, формувальне оцінювання, спостереження, картка оцінювання писемних навичок здобувачів освіти, мовне портфоліо, робота з KnowledgeBoard, картками, щоденником власних досягнень, сприйняття на слух, зорове сприйняття.

1 клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	Мовний інвентар – лексичний діапазон	Мовленнєві функції
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	<ul style="list-style-type: none"> • привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Дозвілля	кольори іграшки дії дні тижня	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	
Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	

Мовний інвентар – граматики

Категорія	Структура
Clause	'have' in the present tense 'be' in the present tense
Determiner	'this is' for an introduction 'a/an' with single countable nouns possessive adjectives 'my, your, his, her, its, our, their' 'how' questions for time, measurement, size and quantity

Modality	'can' for ability
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective (size, colour, emotional state)
Pronoun	personal pronouns 'I, you, he, she, it, we, they' wh-questions
Verb	Imperatives

2 клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Сфера спілкування	Тематика ситуативного спілкування	Мовленнєві функції	Засоби вираження
Особистісна Публічна Освітня	Я, моя сім'я і друзі Відпочинок і дозвілля Людина Природа Свята та традиції (Продукти харчування) Школа Меблі у класній кімнаті	-привітатися; -попрощатися; - представити себе/когось; -називати когось/щось; ставити запитання і відповідати на них; -повідомляти про когось/щось; -давати елементарну характеристику комусь/чомусь; - розуміти та виконувати вказівки (команди); -вітати зі святом; -виражати настрій	Hi! Hello! Good morning /afternoon / evening! Goodbye! Byebye! Bye! How are you? I'm fine, thank you. Where are you from? My name is... I am... This/That is my (dad, friend...) Who is this boy/girl? What is your /his/her name? How old are you? How old is he/she? Where is ...? Питальні слова: what, who, where, when, why, how Please, come in. I can... I cannot/can't ... Can you ...? This is an apple. It is red. Happy New Year! Merry Christmas! Happy

			birthday! I'm sorry. – That's OK. Thank you. – You are welcome. I'm sad, happy, tired
--	--	--	--

Лінгвістична компетентність				
Лексична компетенція	Граматична компетенція	Фонетична компетенція	Соціокультурна компетентність	Загальнонавчальна компетентність
Члени сім'ї Вік молодших членів сім'ї Числа від 1 до 20 Іграшки Продукти харчування Кольори Частини тіла Предмети одягу Тварини Пори року Назви свят Меблі у	Граматичні структури засвоюються імпліцитно (шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях). Мовна компетенція (граматична правильність мовлення) формується за рахунок багаторазового вживання мовленнєвих структур. Дієслово: Present Simple (to be, have); have got, Наказовий спосіб дієслів, заперечна форма (команди) Don't stand up! Іменник: множина іменників Прикметник: якісні, відносні, що вказують на розмір, колір, вік, емоційний стан. Прийменник: місця, напрямку (on, in, under, by, to, at) Займенник: вказівні (this, that, these, those з іменниками), особові присвійні Числівник: кількісні (1–20) Сполучник: but, and	- дотримання апроксимованої вимови з урахуванням особливостей англійської мови під час промовляння слів і виразів (Фокус: формування слуховимовних навичок учнів; інтонація: логічний наголос)	- вживання та вибір привітань та форм звертання; - вживання та вибір вигуків - дотримання правил ввічливості	- стежити за презентованою інформацією; - розуміти і відтворювати мовленнєві зразки наслідуючи вчителя/вчительки; - розуміти

класній кімнаті			и і виконув ати прості інструкц ії вчителя/ вчитель ки; - співпра цювати у парі / групі; -уміти працюва ти з підручн иком і словник ом
--------------------	--	--	--

ІНШОМОВНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

СХІДНА МОВА (китайська, японська, корейська, арабська, турецька, гінді, перська мови) (лист державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 28.02.2018 року №22. 1/12-Г-127).

**(1 клас - 70 годин на рік, з них 14 резервних, 2 години на тиждень,
2 клас-105 годин на рік, з них 20 резервних, 3 години на тиждень)**

Пояснювальна записка

У першому класі основна увага приділяється розвиваючим аспектам навчання східної мови без орієнтації на обов'язкову динаміку в оволодінні мовним матеріалом. Особлива увага приділяється формуванню репродуктивних умінь, переважно на базі віршів, пісень, римувань, казок; ступінь рецептивного володіння мовою перевищує продуктивний. Здобувачі освіти долучаються до

мовлення й письма, однак вимоги до володіння письмовим мовленням гранично мінімізовані.

На першому році закладаються основи вмінь і навичок, що забезпечують елементарну мовну діяльність. Формуються навички вимови й система знань здобувачів освіти про писемність східних мов і структуру її знаків.

У другому класі здійснюється поступовий перехід до цілеспрямованого розвитку у здобувачів освіти комунікативної компетенції з метою встановлення чіткого взаємозв'язку зі змістом навчання в наступних класах початкової школи.

На початковому етапі навчання східних мов ставляться такі **навчально-виховні та розвиваючі цілі**:

- формування інтелектуальних, мовних, творчих здібностей здобувачів освіти, їхньої здатності до мовного й соціального спілкування;
- розвиток інтересу до навчально-пізнавальної діяльності; формування бажання вивчати східну мову;
- виховання інтересу й уважного ставлення до рідної та східних мов, до культурного і мовного розмаїття сучасного суспільства;
- розширення знань здобувачів освіти про навколишній світ, про культуру свого народу, про взаємозв'язок рідної культури з культурою країн Сходу, про історію, традиції та культуру країни Сходу, мова якої вивчається;
- розвиток мовної культури здобувачів освіти, формування елементарних умінь самостійного вирішення комунікативно-пізнавальних завдань в усному й письмовому мовленні.

Особливість завдань початкового етапу

На першому етапі розв'язуються такі основні завдання:

- сформувати в здобувачів освіти стійку мотивацію оволодіння східною мовою;
- забезпечити засвоєння алфавіту східної мови з практичною метою, у тому числі для вироблення первинного уміння пошуку слів у словнику;
- сформувати навички написання букв, буквосполучень (лігатур), слів і речень східною мовою;
- навчити застосовувати прийоми, навички, уміння, сформовані у вивченні рідної мови та східної мови;
- виробити слухо-вимовні і ритміко-інтонаційні навички правильного відтворення й розуміння східної мови;
- розвивати вміння розрізняти смисло-розпізнавальні фонетичні елементи східної мови і основні інтонаційні моделі;
- сприяти оволодінню необхідним лексичним мінімумом з метою побудови та розуміння усних і письмових висловлювань, а також розвивати навички систематизації лексики за заданим параметром

(наприклад, за тематичною ознакою, за словотвірними елементами тощо);

- навчити граматично правильно оформлювати своє мовлення на елементарному рівні (у відповідності з вимогами програми) з метою розв'язання поставлених комунікативних завдань, а також аналізувати й систематизувати здобуті граматичні знання й навички;
- сформувати найважливіші прийоми навчання, наприклад, такі, як використання візуальної інформації як опори для конструювання змісту спілкування, передбачення змісту тексту за заголовком, ілюстраціями, опорними словами, виділення в тексті основної інформації, виписування ключових слів, заповнення таблиць, користування словником тощо.

На кінець 2-го класу здобувачі освіти досягають рівня Pre-A1, який характеризує результати навчальних досягнень в кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджується із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти» та Концепцією навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній **«Сприймання на слух»**, **«Усна взаємодія»**, **«Усне висловлювання»**. Змістова лінія **«Сприймання на слух»** передбачає залучення здобувачів освіти до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або не вербально. Змістова лінія **«Усна взаємодія»** спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія **«Усне висловлювання»** передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Зорове сприймання»** (читач), **«Писемна взаємодія»**, **«Писемне висловлювання»**, **«Онлайн взаємодія»**. Усі перелічені змістові лінії забезпечують для здобувачів освіти здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу здобувачам освіти розвивати

комунікативну компетентність. Змістова лінія «Зорове сприймання» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії «Писемне висловлювання» здобувачі освіти навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії «Онлайн взаємодія» є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

1 клас

Очікувані результати навчання	
У процесі навчання	Перспектива навчання
1. Змістова лінія «Сприймання на слух»	
Розумію короткі, прості запитання, твердження, прохання / вказівки та реагую на них вербально і / або невербально	Здобувач освіти: - <i>реагує</i> на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочністю) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності - <i>розпізнає</i> знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке
Розпізнаю знайомі слова і фрази під час сприймання усної інформації	Здобувач освіти: - <i>розпізнає</i> числа, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке
2. Змістова лінія «Зорове сприймання»	
Розпізнаю знайомі слова з опорою на наочність	Здобувач освіти: - <i>розпізнає</i> знайомі слова, що супроводжуються малюнками - <i>сприймає</i> короткі, прості інструкції у знайомому контексті - <i>здогадується</i> про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом
3. Змістова лінія «Усна взаємодія»	
Запитую та повідомляю інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та	Здобувач освіти: - <i>запитує</i> інших та <i>відповідає</i> на запитання про себе та повсякденну діяльність - <i>вітається</i> та <i>прощається</i> - <i>уточнює</i> інформацію

використовуючи за потребою жести	
4. Змістова лінія «Усне висловлювання»	
Описую себе та свій стан короткими усними фразами	Здобувач освіти: - <i>описує</i> себе, уживаючи прості слова та формульні вирази
5. Змістова лінія «Онлайн взаємодія»	
Пишу короткі фрази в безпечному онлайн-овому середовищі з можливим використанням словника	Здобувач освіти: - <i>встановлює</i> базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання
Пропонований зміст	
<p>Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон: Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 10, вік молодших членів родини і друзів). Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка). Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини). Свята і традиції в Україні та у країні мову, яку вивчає (назви свят, вітання, день народження). Людина (частини тіла) Харчування (фрукти, овочі, напої). Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).</p>	
<p>Мовленнєві функції: привітатися, попроситися, попросити вибачення, подякувати, представити себе / когось, називати / описувати когось / щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції/ команди, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом, виражати настрій.</p>	
<p>Мовний інвентар (лексика) є орієнтовним. Його добір здійснюється відповідно до комунікативної ситуації, потреб здобувачів освіти та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не структуровано в окремі лексичні або граматичні теми, а запропоновано вивчати в контексті тематики ситуативного спілкування. Вивчення граматичного матеріалу відбувається здебільшого на рівні лексичних одиниць: здобувачі освіти засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка.</p>	

2клас

Очікувані результати навчання	
У процесі навчання	Перспектива навчання
1. Змістова лінія «Сприймання на слух»	
Розумію короткі, прості запитання, твердження, прохання / вказівки та реаую на них вербально і / або невербально	Здобувач освіти: - <i>реагує</i> на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочністю) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності - <i>розпізнає</i> знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке
Розпізнаю знайомі слова і фрази під час сприймання усної інформації	Здобувач освіти: - <i>розпізнає</i> числа, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке
2. Змістова лінія «Зорове сприймання»	
Розпізнаю знайомі слова з опорою на наочність	Здобувач освіти: - <i>розпізнає</i> знайомі слова, що супроводжуються малюнками - <i>сприймає</i> короткі, прості інструкції у знайомому контексті - <i>здогадується</i> про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом
3. Змістова лінія «Усна взаємодія»	
Запитую та повідомляю інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи за потребою жести	Здобувач освіти: - <i>запитує</i> інших та <i>відповідає</i> на запитання про себе та повсякденну діяльність - <i>вітається</i> та <i>прощається</i> - <i>уточнює</i> інформацію
4. Змістова лінія «Усне висловлювання»	
Описую себе та свій стан короткими усними фразами	Здобувач освіти: - <i>описує</i> себе, уживаючи прості слова та формульні вирази
5. Змістова лінія «Онлайн взаємодія»	

Пишу короткі фрази в безпечному онлайнному середовищі з можливим використанням словника	Здобувач освіти: - встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання
---	--

Пропонований зміст

Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон:

Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 10, вік молодших членів родини і друзів).

Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка).

Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини).

Свята і традиції в Україні та у країні мову, яку вивчає (назви свят, вітання, день народження).

Людина (частини тіла)

Харчування (фрукти, овочі, напої).

Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).

Мовленнєві функції:

привітатися, попрощатися, попросити вибачення, подякувати, представити себе / когось, називати / описувати когось / щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції/ команди, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом, виражати настрій.

Мовний інвентар (лексика) є орієнтовним. Його добір здійснюється відповідно до комунікативної ситуації, потреб здобувачів освіти та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не структуровано в окремі лексичні або граматичні теми, а запропоновано вивчати в контексті тематики ситуативного спілкування. Вивчення граматичного матеріалу відбувається здебільшого на рівні лексичних одиниць: здобувачі освіти засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка.

Навчальний план

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
	Класи	1А,1Б,1В,1Г	2А,2Б,2В,2Г
<i>Інваріантний складник</i>			
Мовно-літературна	Українська мова	6	6
Іншомовна	Іноземна мова (Східні мови)	1+1	2+1
	Іноземна мова (Англійська)	2	2
Математична	Математика	4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язберезувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1
Інформатична	Інформатика		1
Мистецька	Мистецтво	2	2
Фізкультурна*	Фізична культура	2	2
	Хореографія	1	1
Усього		22+1	24+1
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	22
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23 (3220 годин на 1-А,1-Б, 1-В,1-Г класи)	25 (3500 годин на 2-А,2-Б, 2-В,2-Г класи)

Освітня програма 1-2 класів в обсязі 89 (вісімдесят девять) сторінка пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

14 червня 2019 р.

Директор

О.І.Проскура